ISTRAŽIVANJE BAŠTINE U MUZEJU ĐAKOVŠTINE

Vodič za djecu

Jelena Boras
Ivana Dević

ISTRAŽIVANJE BAŠTINE U MUZEJU ĐAKOVŠTINE

Vodič za djecu

Đakovo, 2020.

Nakladnik:
Muzej Đakovštine

Za nakladnika:
Borislav Bijelić

Autori:
Jelena Boras i Ivana Dević

Ilustracije i crteži:
Dajana Karas

Fotografije:
Andrej Car
Arhiva Muzeja Đakovštine

Grafička obrada:
Jelena Boras

Tisak:
Hardy, Đakovo

Naklada:
200

ISBN 978-953-7128-70-8

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 150223059

Vodič je tiskan uz potporu
Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske
i Grada Đakova

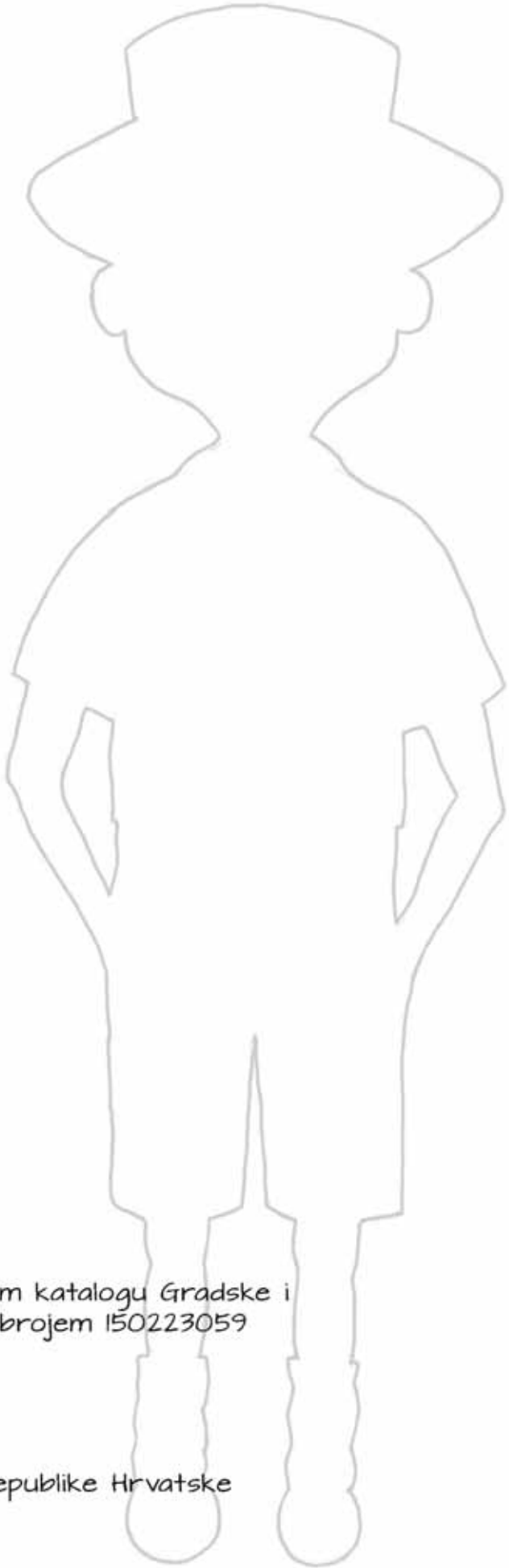

Bok!

Baš nam je drago što si kod nas u muzeju! Prije nego što odšetaš u pustolovinu otkrivanja muzeja, malo bismo te htjeli upoznati s ovim vodičem kojeg držiš u rukama. Želja nam je da otkriješ neke nove zanimljive stvari o Đakovu i Đakovštini ili samo ponoviš ono što već znaš.

Ovaj vodič će ti biti pomoć dok razgledavaš muzej, a onda kad dođeš kući može postati slikovnica, bojanka i pitalica jer, iako naš stručni vodič zna puno toga, ipak ne zna sve i trebat će mu tvoja pomoć. Nekad će te zamoliti da napišeš točan odgovor, nekad da spojiš odgovarajući tekst i sliku, a ponekad će nastojati potaknuti umjetnika u tebi i zamoliti te da nacrtaš ili obojiš nešto.

Ne brini, ne moraš sve odjednom riješiti zato što svaki put kad dođeš u Muzej Đakovštine s ovim vodičem - ulaz je besplatan :)

Ovo je logo našeg Muzeja Đakovštine, zaštitni znak ove ustanove. Na njemu su prikazane dvije osobe, koje ćeš upoznati u našem stalnom postavu!

Đakovština? A što je to?

Đakovština je pojam koji obuhvaća grad Đakovo i oko pedesetak naselja u okolici. Prostorno je to oko 830 km². U Muzeju Đakovštine čuvaju se predmeti koji su nastali ili su pronađeni na tome području. Istražimo ga!

GORJANI SU POZNATI PO SVOJIM LJELJAMA

DRAGOTINSKA CRKVA JE NAJSTARIJA CRKVA U ĐAKOVŠTINI. POTJEČE IZ 14. STOLJEĆA!

U LEVANJSKOJ VAROŠI SE NALAZE OSTACI SREDNJOVJEKOVNOG GRADA KOJI SE ZVAO NEVNA

UPIŠI NA KARTU NAZIVE ZA MJESTA KOJA NEDOSTAJU:

Svetoblažje se nalazi između Kondrića i Dragotina
Semeljci se nalaze pokraj sela Kešinci
Viškovci se nalaze između sela Kuševac i sela Forkuševci
Slobodna Vlast se nalazi sjeverno od sela Ratkov Dol

ODGOVORI NA SLJEDEĆA PITANJA

Nasjevernije naselje u Đakovštini zove se _____

Najjužnije naselje u Đakovštini zove se _____

Kako se zove jezero koje se nalazi pokraj Đakova? _____

ĐAKOVŠTINA

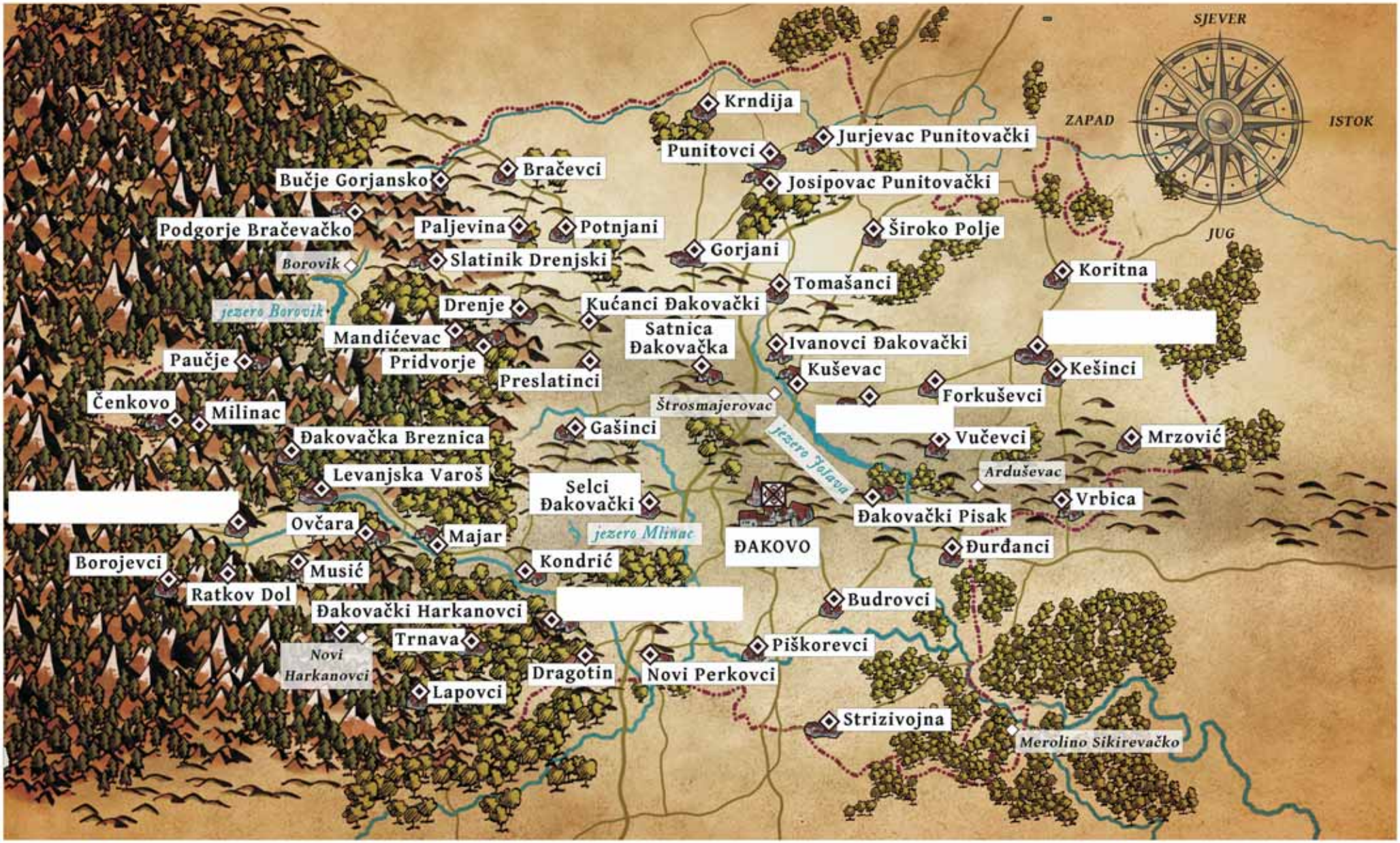
SJEVER
ZAPAD
ISTOK
JUG
Krndija
Jurjevac Punitovački
Punitovci
Bračevci
Bučje Gorjansko
Josipovac Punitovački
Podgorje Bračevačko
Paljevina
Potnjani
Široko Polje
Gorjani
Borovik
Slatinik Drenjski
Koritna
Tomašanci
jezero Borovik
Drenje
Kućanci Đakovački
Satnica Đakovačka
Mandićevac
Ivanovci Đakovački
Pridvorje
Paučje
Kuševac
Kešinci
Preslatinci
Štrosmajerovac
Forkuševci
Čenkovo
Milinac
Gašinci
Vučevci
Mrzović
Đakovačka Breznica
jezero Jošava
Arduševac
Levanjska Varoš
Selci Đakovački
Vrbica
Đakovački Pisak
Ovčara
Majar
jezero Mlinac
ĐAKOVO
Đurđanci
Borojevci
Kondrić
Musić
Ratkov Dol
Budrovci
Đakovački Harkanovci
Trnava
Piškorevci
Novi Harkanovci
Dragotin
Novi Perkovci
Lapovci
Strizivojna
Merolino Sikirevačko

A GDJE SE TO NALAZIMO?

Nalazimo se u Muzeju Đakovštine! Dobro došli!

Naš muzej je osnovan 1951. godine, a u njemu se čuvaju najvrijedniji predmeti koji potječu iz Đakova i Đakovštine. Koji su to predmeti, otkrijmo zajedno!

Možeš li izračunati koji rođendan naš muzej slavi ove godine?

ŠTO JE TO MUZEJ?

Muzej je ustanova u kojoj se čuvaju predmeti iz prošlosti koji imaju veliku vrijednost. Osobe koje rade u Muzeju zovu se kustosi. Oni se brinu za čuvanje i prikupljanje ovih vrijednih predmeta. Najzanimljiviji predmeti su izloženi u vitrinama kako bi ih svi mogli vidjeti kada posjete muzej.

A što se sve čuva u Muzeju Đakovštine?

Na prvom katu muzeja izloženi su predmeti koji pripadaju arheološkoj zbirci za koju se brine arheolog. Arheolozi vode iskopavanja putem kojih pokušavaju saznati kako su ljudi u prošlosti živjeli i čime su se bavili.

U prizemlju muzeja prošetaj se kroz prošlost grada Đakova koja je izložena u povijesnom postavu. Povjesničari se bave proučavanjem naše prošlosti na temelju starih dokumenata, zapisa, fotografija i sličnih predmeta koje nazivamo POVIJESNI IZVORI

Bogatstvo slavonskih narodnih nošnji i običaja prikazano je u etnografskom postavu. Etnolozi se bave proučavanjem tradicijske kulture i načina života. U ovom postavu možeš vidjeti kako su živjeli, oblačili se i čime su se u prošlosti služili ljudi koji su živjeli na prostoru Đakovštine.

Sad kada smo se upoznali s muzejom, vrijeme je da se i ja predstavim

Moje ime je Mišo!
Kako se ti zoveš?

Odlično, sad kad smo se upoznali, krenimo zajedno u veliku pustolovinu kroz Muzej Đakovštine!
Spremni?

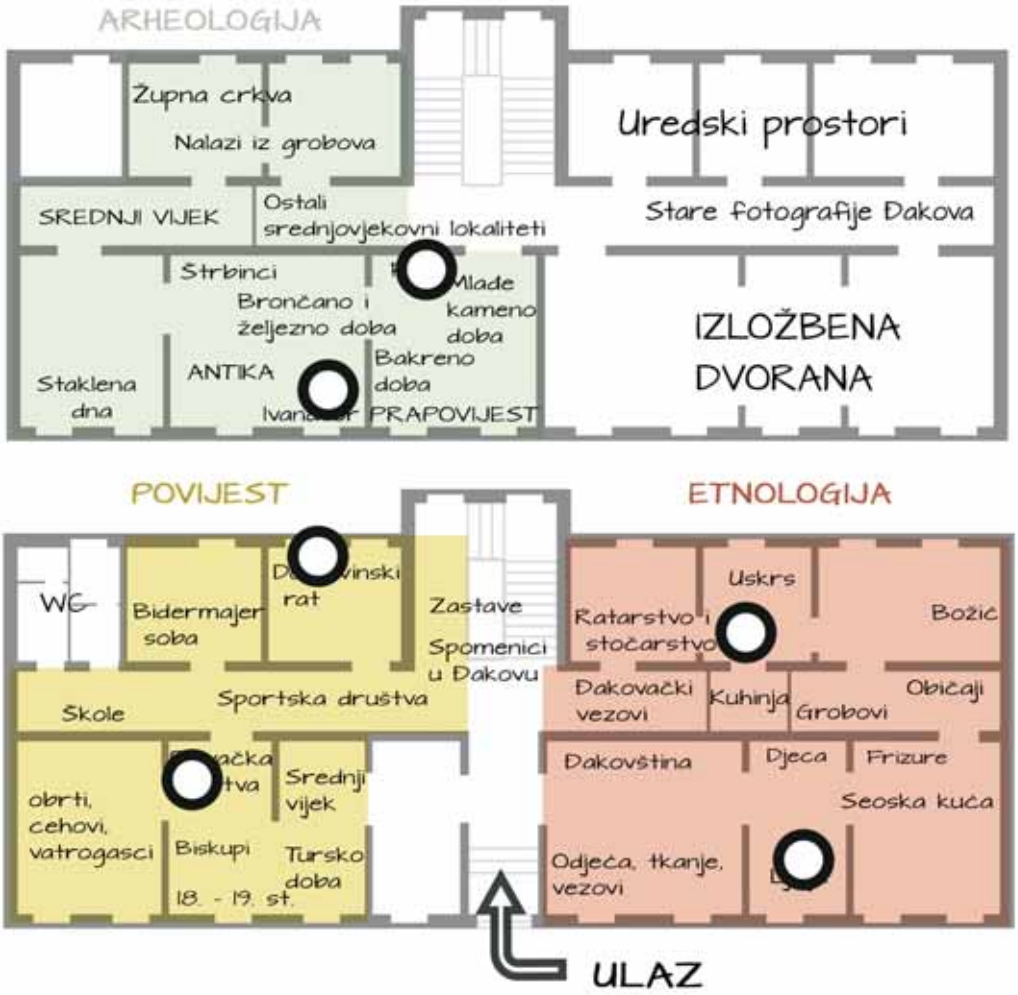

Na slici je prikazan tlocrt našega Muzeja.
Dolje je navedeno nekoliko predmeta koji se kriju u stalnim postavima.
Pokušaj svaki od njih staviti na pravo mjesto tako da upišeš odgovarajući broj u kružić

1. STROSSMAYEROVA BISTA
2. LJELJA
3. FOSILNI OSTACI (ŠKOLJKE) S BOROVIKA
4. AVIONSKA BOMBA
5. ŠARANA USKRŠNJA JAJA
6. LIMENI KOTAO S IVANDVORA

POSTAV? ŠTO JE TO POSTAV?

Postav je trajna izložba, koja se uvijek može pogledati u muzeju. Svaki muzej u postavu izlaže najvrijednije predmete koje čuva kako bi ih svi uvijek mogli vidjeti.

ARHEOLOŠKI POSTAV

TKO SU TI ARHEOLOZI I ŠTO ONI TRAŽE?

Arheolozi su stručnjaci koji iskopavanjima pokušavaju saznati kako su ljudi u prošlosti živjeli, čime su se bavili, kakve su bolesti imali i mnoge druge stvari.

Arheolozi iskopavaju predmete koji su jako stari, npr. najstariji predmeti kojima su se ljudi koristili na našem prostoru su oko 7 000 godina stari!

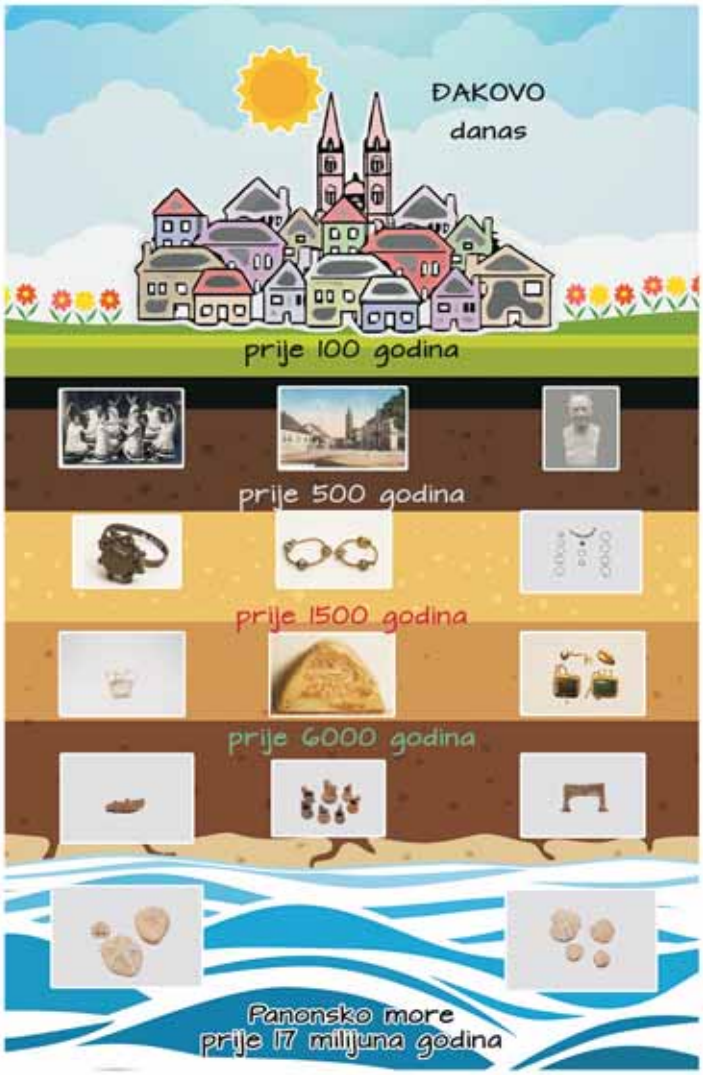

Ovo su alati kojima se arheolozi služe prilikom svojih istraživanja. Možeš li pogoditi koji su to alati?

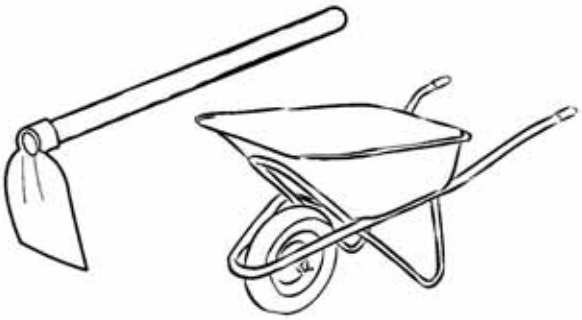

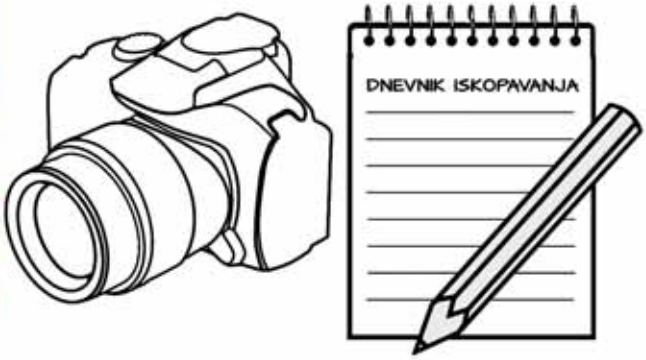

Nakon istraživanja, arheolozi predaju pronađene nalaze u najbliži muzej kako bi ostali sačuvani i kako bi ih što više posjetitelja moglo vidjeti. Pogledajmo što su arheolozi pronašli na prostoru Đakovštine!

NAŠA ARHEOLOŠKA PUSTOLOVINA VODI NAS U DALEKU PROŠLOST!
Vratili smo se čak 17 milijuna godina unazad. Tu nas čeka jedno veliko iznenađenje! MORE!
Nekada davno naš prostor Đakovštine se nalazio na dnu ogromnog mora. O njemu nam svjedoče i školjke koje su pronađene u okolici Borovika.
Pokušaj iz teksta koji se nalazi iznad njih saznati kako se to drevno more zvalo.

Sada se pripremite za jedan veliki skok! Stižemo u vrijeme prije 7 000 godina. Iz tog vremena potječu najstariji tragovi ljudskog boravljenja na našem prostoru.

To je doba koje nazivamo PRAPOVIJEST

Istražimo malo kako su ljudi u to vrijeme živjeli!

TU SMO!

Prapovijest se dijeli na KAMENO, BAKRENO, BRONČANO I ŽELJEZNO DOBA prema materijalima od kojih su ljudi pravili svoje oruđe i oružje i koji su se tek tada počeli koristiti.

Od čega su napravljene sjekire i čekići koji se nalaze u vitrinama u ovoj prvoj prostoriji?

U starijem kamenom dobu ljudi su živjeli u pećinama ili privremenim nastambama jer su lutali u potrazi za hranom i skloništem. U mlađem kamenom dobu mijenja se sve! Ljudi počinju praviti kuće i živjeti u trajnim naseljima, počinju uzgajati žitarice za prehranu, a i životinje pripitomljavaju pa više nema potrebe za lutanjem. Osim toga, počeli su i izrađivati posuđe od pečene zemlje. Većina posuda koje ćeš vidjeti u ovom postavu je izrađena upravo tako: od blata se oblikuje posuda koja se suši i nakon toga peče kako se ne bi raspala.

OVAKVE POLUUKOPANE JAME U KOJIMA SU LJUDI ŽIVJELI SE ZOVU ZEMUNICE!

Osim posuda, od pečene gline su se izrađivali i neki drugi predmeti, npr. utezi koji su držali niti tkalačkog stana.

Potraži ih u ovoj prostoriji i napiši koliko ih ima:

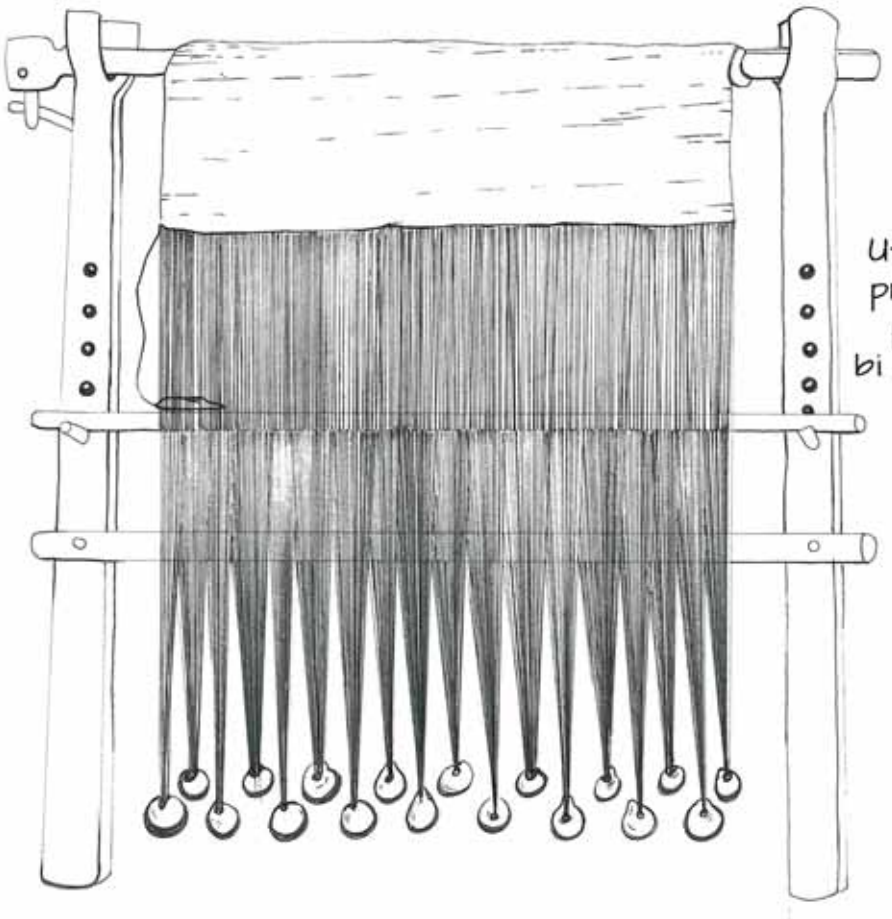

Ovo je tkalački stan, sprava na kojoj se proizvodilo platno za odjeću. Utezi, koje smo upravo prebrojali nalazili su se privezani za niti kako bi držali tkanje čvrstim i napetim.

BAKRENO DOBA

Bakreno doba je vrijeme novih promjena! Ljudi počinju koristiti metal i uče kako ga obrađivati. Bave se poljoprivredom i stočarstvom, a u naše krajeve dolaze brojni narodi koji donose nove kulture, nove promjene i nove ideje - s njima dolaze i prva kola!

Zavirimo u bakrenodobnu kuću!

Pogledaj kako su izgledale kuće u prapovijesti. Prekriži pojmove materijala koje ne vidiš u njoj

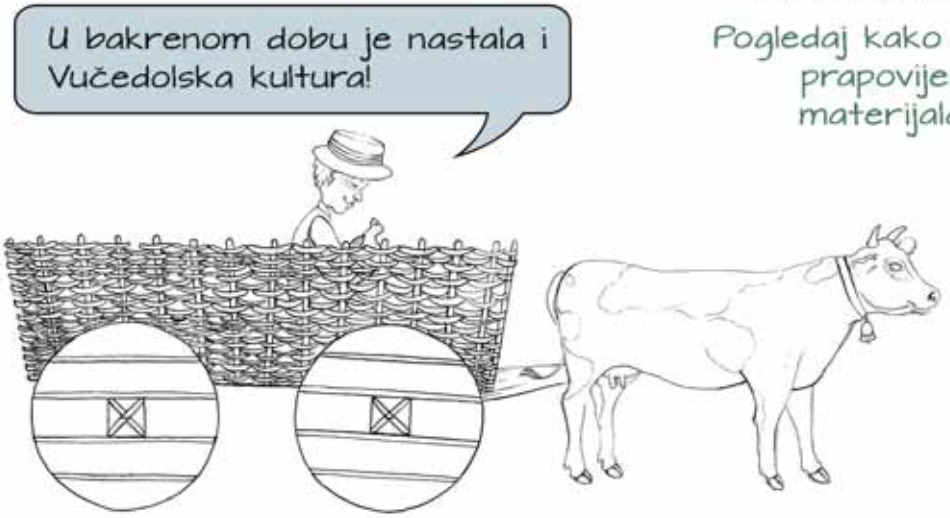

drvo

staklo

blato

plastika

keramika

aluminij

BRONČANO DOBA

U brončanom dobu koristi se novi materijal: bronca!
Pronađi u tekstu u postavu što nam je potrebno da bismo napravili broncu.

B _ _ _ _ + K _ _ _ _ _ _ _ = BRONCA

Predmeti od bronce

U brončanom dobu ljudi svoje pokojnike spaljuju na lomači, a njihov pepeo stavljaju u keramičke posude koje zovemo ŽARE ili URNE. Tako bi ih polagali u zemljane rake. Često su uz urne prilagali još nekoliko posuda koje su bile napunjene hranom ili pićem

Posuda koja se prilagala uz žaru

Žara iz Štrosmajerovca u kojoj se nalazio pepeo pokojnika

ŽELJEZNO DOBA

Željezno je doba posljednje prapovijesno razdoblje. Vrijeme je to kada su ljudi počeli koristiti željezo za izradu različitih predmeta. U željeznom dobu na prostoru Đakovštine boravilo je keltsko pleme - BREUCI. Oni su donijeli i nov način izrade keramičkih posuda - lončarsko kolo.

Crteži prikazuju dva vojnika, koja su se susrela upravo na našem prostoru, u željeznom dobu. Nisu bili prijatelji, dapače, našli su se na suprotnim zaraćenim stranama. Jedan je KELT, a drugi je RIMLJANIN.

Kelti su se pobunili protiv Rimljana, a pobunu je predvodio njihov poglavica koji se zvao Baton. Rimljani su uspjeli poraziti Kelte 9. godine poslije Krista, i učvrstili su svoju vladavinu i na našem prostoru.

Možeš li pogoditi tko je Rimljanin, a tko je Kelt?
Upiši na linije ispod crteža!

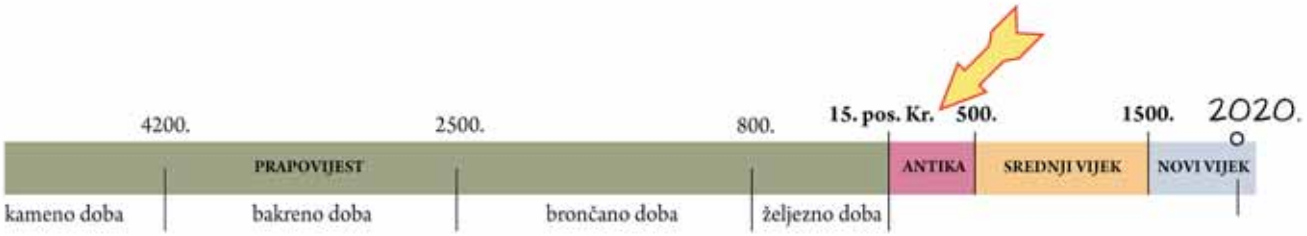

Došli smo u vrijeme kada je naš prostor bio dio Rimskog carstva. U to vrijeme, negdje u okolici Dakova nalazilo se jedno rimsko naselje.
Pokušaj iz postava saznati kako se to naselje zvalo.

Mala pomoć: ime mu se nalazi na ovom kamenom ulomku

Naselje se zvalo _____

Prošeći se po prostoriji i pogledaj na natpise ispod predmeta. Većina ih potječe s dva nalazišta. Kako se ta nalazišta zovu?

_____

Na današnjem Ivandvoru se nalazilo antičko selo, a na Štrbincima antičko groblje. Pokojnici su pokapani s bogatim prilozima, što možeš vidjeti u vitrinama: staklene boce, zlatne naušnice, ukrasne igle, prstenje ...

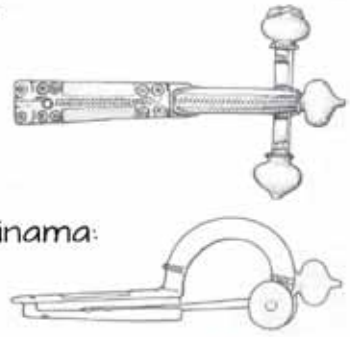

Kako se ovaj predmet zove? Radi se o ukrasnoj igli kojom su se pričvršćivali dijelovi odjeće, a Rimljani su ju posebno voljeli.

Ah ti Rimljani, stvarno su se koristili čudnim imenima. Pokušaj saznati iz natpisa ispod predmeta kako su se ove bočice zvale?
Znaš li da su se u njima čuvale mirisne tekućine i ulja?

_____

Arheolozi u antičkim grobovima vrlo često pronađu hrpice šarenih zrnaca koji su nekada davno bili nanizani u ogrlice, a nekoliko ih možeš vidjeti i u postavu. Nacrtaj i oboji svoju ogrlicu!

_____

Ovaj držak je oblikovan kao konjska glava, a pronađen je na Ivandvoru. Star je oko 1600 godina!

Rimske grobnice na Štrbincima su često bile zidane opekom, kao male kućice. Na vrhu takve jedne grobnice pronađen je ovaj oslikani komad opeke. Pokušaj ga pronaći u postavu i saznati kako se ovakav trokutasti dio zove!

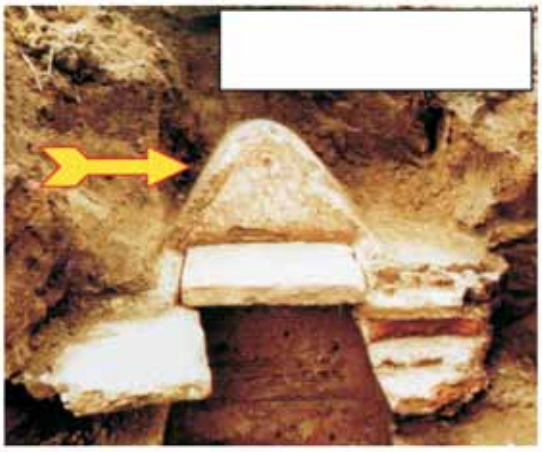

Arheolozi su na Ivandvoru pronašli jako puno konjskih ostataka iz antičkog vremena. Ivandvor je zanimljivo mjesto za uzgoj konja, čini se!

Najpoznatiji nalazi koji se čuvaju u našemu muzeju su staklena dna posuda na kojima su zlatom iscrtani likovi ukupno 6 osoba.

Zašto su nam ovi nalazi baš toliko važni?

Arheolozi pri iskopavanju pronalaze ljudske ostatke ali odjeća, obuća i sve što je raspadljivo, ne ostane sačuvano. Upravo zato iz ovakvih slikovnih prikaza možemo saznati puno toga o načinu odijevanja, o frizurama i o nakitu u prošlosti.

Slika govori tisuću riječi! Da su barem imali fotoaparate kao mi danas!

A sada - ti!

Zamisli da arheolozima budućnosti imaš priliku poslati jednu sliku koja će prikazivati kako danas izgleda tvoja odjeća, tvoja frizura, tvoja obuća, i možda nakit. Na svom crtežu prikaži i predmete kojima se svakodnevno služiš, i zapamti- slika vrijedi tisuću riječi!

Dopiši na kartu antičke nazive današnjih gradova i sela:

SISAK * SISCIA
OSIJEK * MURSA
SLAVONSKI BROD * MARSONIA
ĐAKOVO * CERTISIJA
ILOK * CUCCIUM
VINKOVCI * CIBALAE
LEVANJSKA VAROŠ * LEUCONUM

Na rimskim cestama
su stajali miljokazi
na kojima je pisalo
koliko je udaljeno
koje mjesto.
Jedan takav je
bio pronađen u Levanjskoj
Varoši, što znači da se to rimsko
naselje nalazilo na nekoj važnoj cesti!

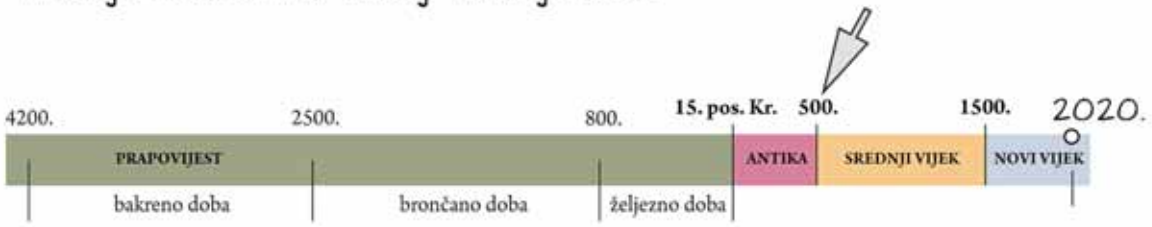

Došetali smo se u vrijeme prije 1500 godina. Rimsko carstvo se raspada, pa i antička naselja u Đakovštini polako prestaju postojati jer je vrijeme velike seobe naroda. Završava se antičko razdoblje ali počinje novo - Srednji vijek!

I evo nas u novom razdoblju! Nalazimo se u srednjem vijeku, koji je započeo prije 1500 godina. To je vrijeme kada se događaju velike promjene u cijeloj Europi, ali i u našoj maloj Đakovštini.

Na naš prostor dolazi novi narod - SLAVENI, a danas su nam poznatiji kao HRVATI

Ovdje ima plodne zemlje, puno šume, vode - sve što nam je potrebno za život. Ovdje ćemo se nastaniti!

Već u 9. i 10. stoljeću, na mjestu današnjeg Đakova nastaje njihovo naselje. Živjeli su u kućama od drveta i blata. Ne znamo kako su svoje naselje ispočetka zvali, ali prije gotovo 800 godina povijesni izvori nazivaju ga DIAKO

Ovaj predmet je najčešći nalaz u ženskim grobovima. Zove se karičica ili sljepoočničarka. Iako izgleda kao naušnica, nije imala tu funkciju.
Žene su ih nosile ili upletene u kosu, ili na traci koju su nosile oko glave.

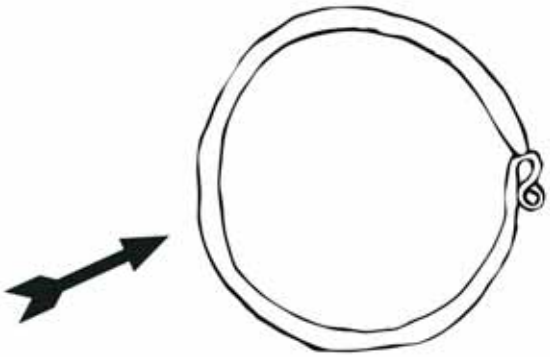

Prebroji koliko je ovakvih karičica nađeno u grobu 50?

_____

Što znamo o srednjovjekovnim stanovnicima Đakova?

Arheološka istraživanja koja su obavljena na parkiralištu iza župne crkve (Male crkve) u Đakovu,otkrila su veliko srednjovjekovno groblje. Istraživanjem su prikupljeni brojni svakodnevni predmeti, ali i neki dijelovi nošnje kao što su naušnice, prstenje, ogrlice.

Srednji vijek je nesigurno razdoblje čestih ratnih sukoba i pljačkaških pohoda. Kako bi se zaštitili u tim nesigurnim vremenima, plemići su svoje kuće štitili kanalima ispunjenima vodom - OPKOPIMA I JARCIMA te zaštitnim zidovima. - BEDEMIMA Tako nastaju prva utvrđena mjesta - UTVRDE. Oko takve utvrde bi nastajalo naselje, čiji bi se stanovnici, u slučaju opasnosti, brzo sakrili unutar zidina, a za sobom podigli pokretni most, pa neprijatelj ne bi imao kako ući u utvrdu.

Znaš li da i danas postoji dio srednjovjekovne đakovačke utvrde? To je zid koji se nalazi uz današnju katedralu i najstarija je građevina u Đakovu!

Srednjovjekovno Đakovo - rekonstrukcija

Upiši brojeve u krugove:

1. UTVRDA
2. NASELJE
3. DRVENA OGRADA OKO NASELJA
4. JARAK ISPUNJEN VODOM
5. ZEMLJANI NASIPI - BEDEMI

U srednjovjekovnoj Đakovštini veće i važnije mjesto od Đakova bili su Gorjani. Pronađi u tekstu kraj posljednje vitrine kako su se Gorjani zvali u srednjem vijeku?

_____

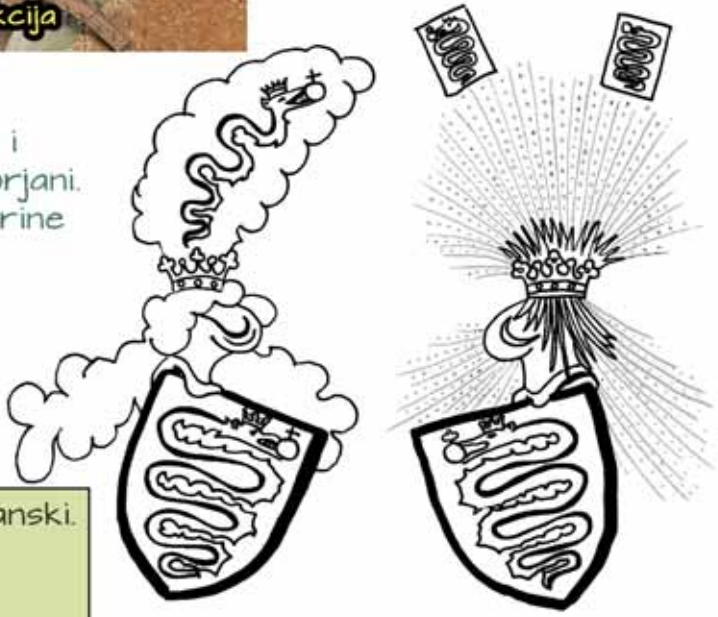

Ovo je grb plemića iz obitelji Gorjanski. Dao ga je izraditi u ovom obliku Nikola Gorjanski 1416.godine. Oboji ga po svojoj želji!

A sad, da ponovimo naučeno!

poveži pojmove:

ARHEOLOGIJA	RAZDOBLJE U PROŠLOSTI KOJE JE NA NAŠIM KRAJEVIMA ZAVRŠILO RIMSKIM OSVAJANJEM
CERTISIJA	NAZIV ZA SREDNJOVJEKOVNO ĐAKOVO
DIACO	STAKLENA POSUDA U KOJOJ SU SE ČUVALE MIRISNE TEKUĆINE
BALZAMARIJ	NAZIV ZA MORE KOJE SE NALAZILO NA VELIKOM DIJELU EUROPE PRIJE 17 MILIJUNA GODINA
PRAPOVIJEST	MJESTO KOJE SE U ANTICI NALAZILO U OKOLICI ĐAKOVA
PANONSKO MORE	ZNANOST KOJA PROUČAVA PROŠLOST ISKOPAVANJEM TRAGOVA KOJE SU LJUDI OSTAVILI IZA SEBE

S KOJIH LOKALITETA POTJEČU SLJEDEĆI PREDMETI?

OBOJI I UKRASI PO SVOJOJ ŽELJI POSUDE IZ NAŠEG STALNOG POSTAVA ARHEOLOGIJE:

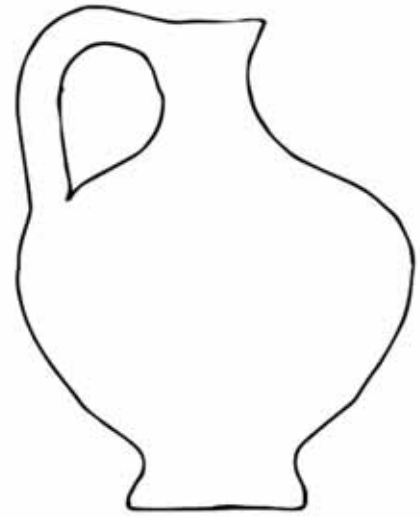

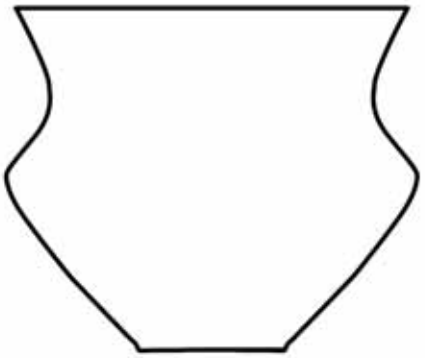

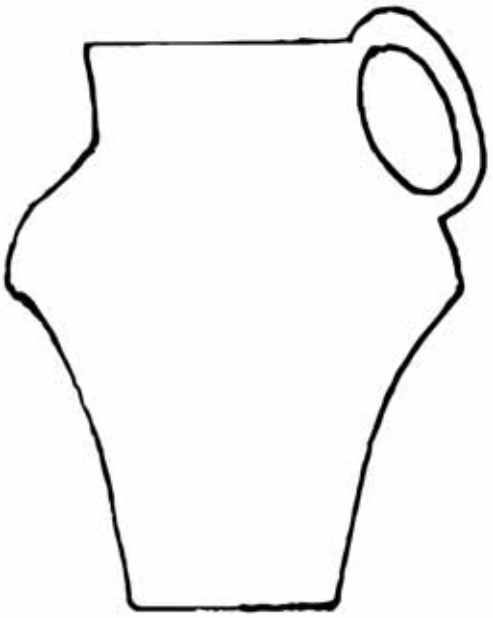

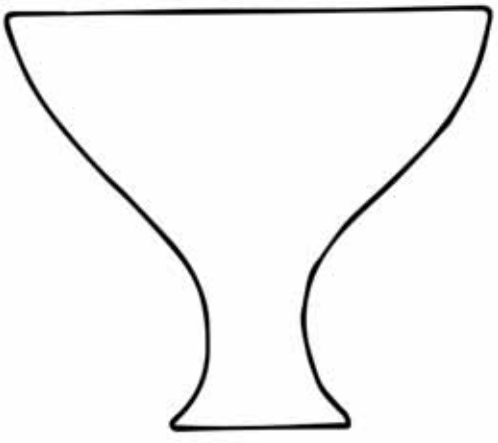

KULTURNO POVIJESNI POSTAV

Nastavljamo našu šetnju kroz prošlost. Stigli smo do godine 1239. Te davne godine je herceg Koloman darovao bosanskom biskupu posjed koji se zove **DIACO**. To je ime zapisano u jednom dokumentu iz 1252. godine, pisanom latinskim jezikom.
Možeš li pronaći gdje piše DIACO na slici tog dokumenta? Zaokruži!

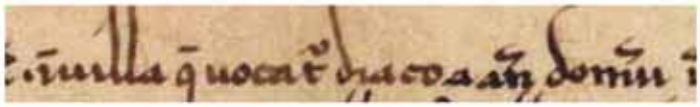

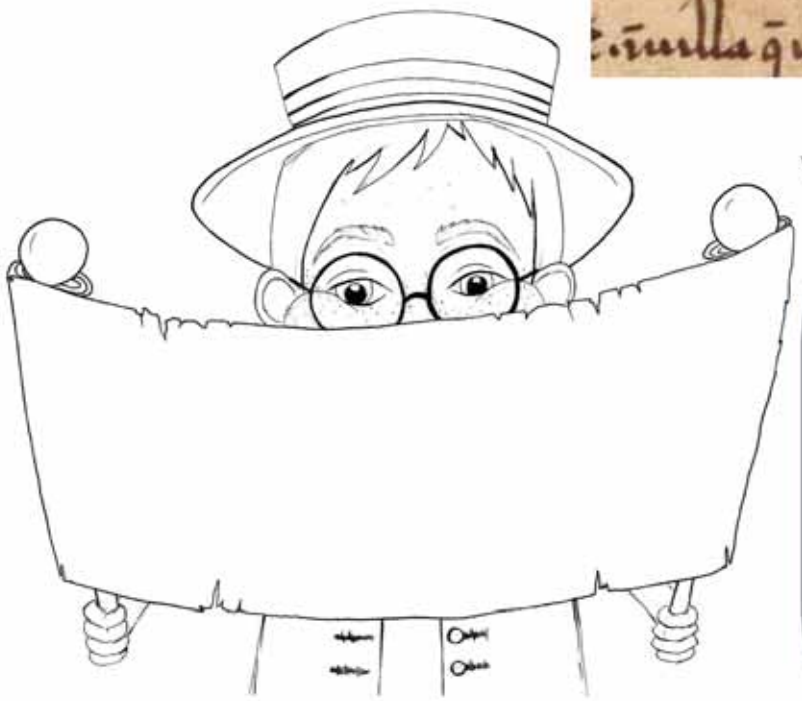

Ovo je najstariji dokument koji je napisan u Đakovu! Kako je ovo uzbudljivo! Napisan je 8. svibnja 1252.
A znaš li možda kojeg datuma svake godine slavimo Dan Grada Đakova?

Odgovor: _____

U stalnom postavu možeš vidjeti video koji prikazuje kako je Đakovo možda izgledalo u to davno doba. Tada još nije bilo današnje katedrale nego je postojala jedna koja je bila puno manja, i koja se nalazila na mjestu gdje se danas nalazi Nadbiskupski dvor. Možeš li prepoznati ovu katedralu na crtežu Đakova iz 18. stoljeća? Zaokruži ju!

ŽUPNA CRKVA

FRANJEVAČKI SAMOSTAN (DANAS SJEMENIŠTE)

U srednjem vijeku u Đakovu su živjeli biskupi koji su upravljali biskupijom.
Njima su često u posjete dolazile vrlo važne osobe iz ondašnjeg Ugarsko - Hrvatskog Kraljevstva,
u kojemu se nalazila i Đakovština:

Đakovo osvaja Osmanska (turska) vojska 1536. godine, čime naš prostor postaje dijelom Osmanskog carstva.

Znaš li kako su Osmanlije zvali Đakovo?
Pronađi u tekstu na plakatu!

_____

Kako se zove ova vrsta sablje koju su koristili turski vojnici?

_____

Prepoznaješ li ovu građevinu? To je župna crkva Svih Svetih u Đakovu. Ona je sagrađena još u 16. stoljeću ali kao DŽAMIJA, mjesto molitve pripadnika islamske vjeroispovjesti, pošto su njezini graditelji, turski Osmanlije, bili upravo te vjere.
Nakon što je Đakovo osvojila austrijska vojska i nakon što su ga napustili Turci, vratili su se biskupi u Đakovo i pretvorili ju u katoličku crkvu.

Primjećuješ li sličnosti s današnjom zgradom crkve i nekadašnjom džamijom?

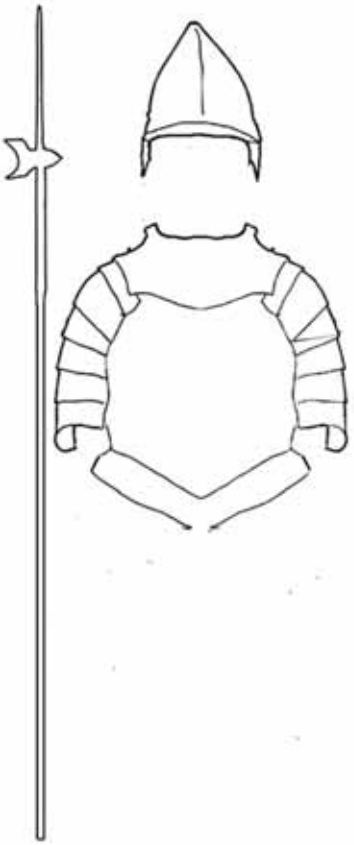

Pretvori ovu siluetu u strašnog vojnika carske vojske pomoću oružja iz muzejske vitrine. Nacrtaj mu kacigu, oklop i helebardu!

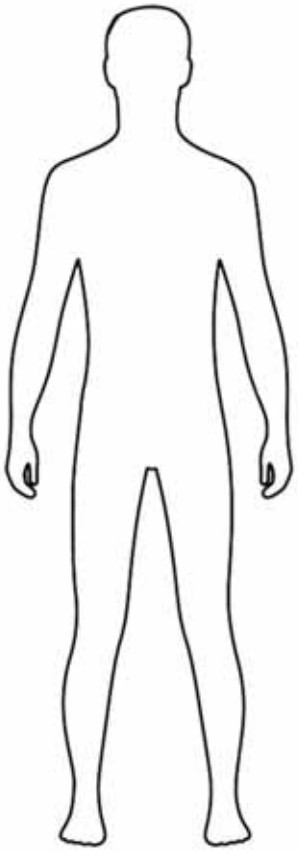

Ovako je Đakovo izgledalo 1697. godine, kada su ga napustili Turci, a osvojila vojska habsburškog kralja. Njegovi vojnici su nosili kacige, oklope i ostalo oružje poput ovoga iz vitrine.
Na crtežu su narančastom bojom označene tri džamije koje su postojale u vrijeme turske uprave Đakovom. Pronađi ovaj crtež u postavu i prepiši ime Đakova s njega.

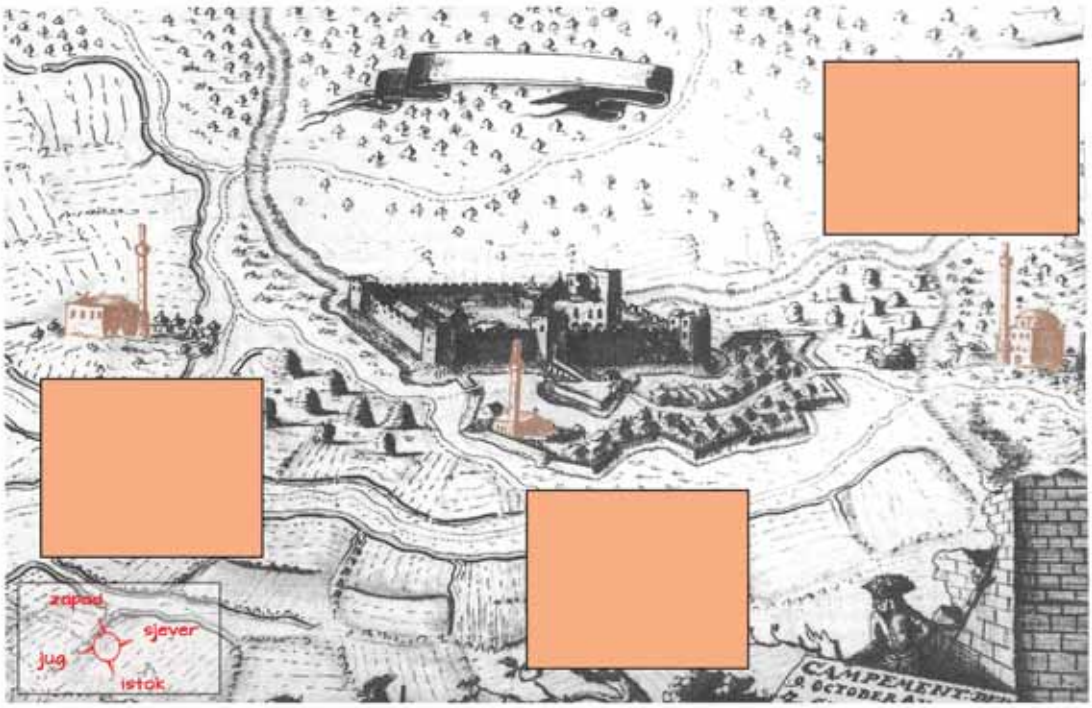

Upiši imena ovih džamija u kvadrate:

1. KASTON PAŠINA DŽAMIJA - nalazi se južno od utvrde
2. IBRAHIM - PAŠINA DŽAMIJA - nalazi se sjeverno od utvrde
3. HADŽI -PAŠINA DŽAMIJA - nalazi se najbliže utvrdi

Nakon što su se vratili u Đakovo, biskupi obnavljaju staru srednjovjekovnu katedralu, uređuju različite zgrade i ustanove u Đakovu, ali i potiču razvoj cijele Đakovštine, kojom su upravljali.

Znaš li kako su se zvali ovi biskupi? Upiši na crte ispod slika!

Biskupi su mnogo toga učinili za Đakovo i Đakovštinu. Zasigurno ste čuli za mnoge od njih. Po jednome od njih se zove i osnovna škola u Đakovu. Ovaj biskup je 1752. godine otvorio prvu školu u Đakovu. Kako se on zvao?

Mandićevac je dobio ime po biskupu Mandiću, Ivandvor po biskupu Ivanu Krapcu, a Josipovac, Jurjevac i Strosmajerovac po kojem biskupu?

Biskup Josip Juraj Strossmayer slavan je ne samo u Đakovu, nego i u cijeloj Hrvatskoj. Došao je u Đakovo 1850. godine. Biskupovao je sve do 1905., kada je umro. Znaš li koju je najpoznatiju građevinu u Đakovu dao upravo ovaj biskup izgraditi?

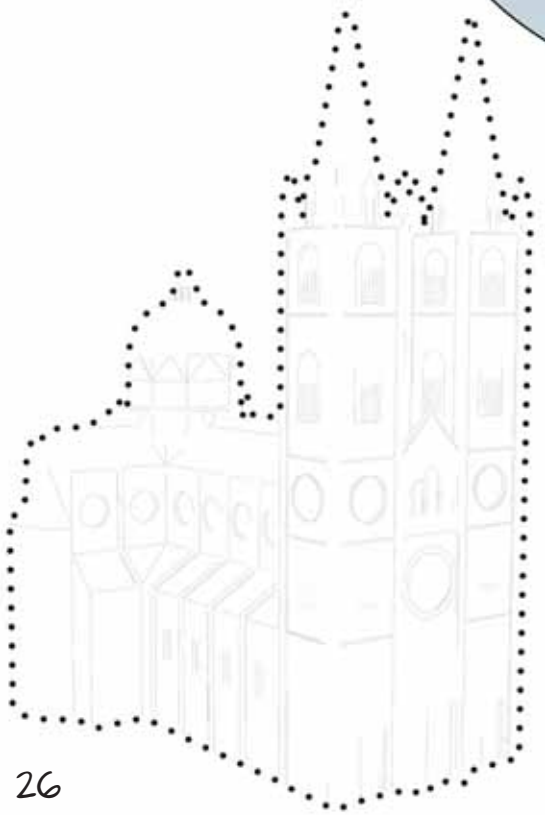

Poveži točkice i pokušaj dovršiti crtež

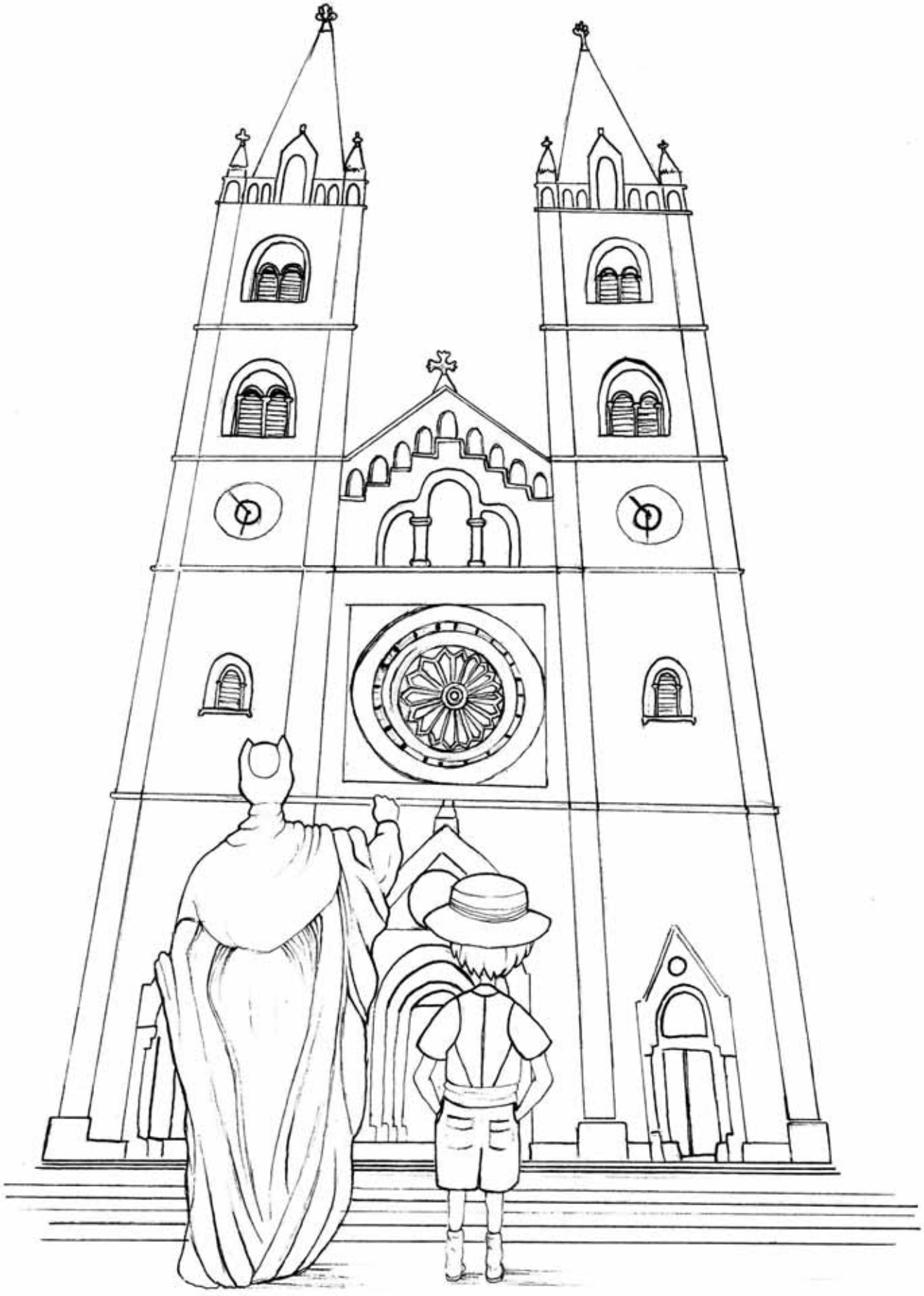

Jeste li znali da je u našu katedralu ugrađeno čak 7 milijuna cigli!!
Katedrala je visoka 84 metra!
Građena je od 1866. do 1882. godine.
Najljepša je! Zar ne?

Otkrijmo kako je bilo živjeti u Đakovu prije dvjestotinjak godina!

U 19. stoljeću na prostor Đakovštine doseljava se stanovništvo iz različitih krajeva, čime se obogaćuje kultura i raznolikost te se potiče razvoj Đakova kao pravog grada i središta Đakovštine.

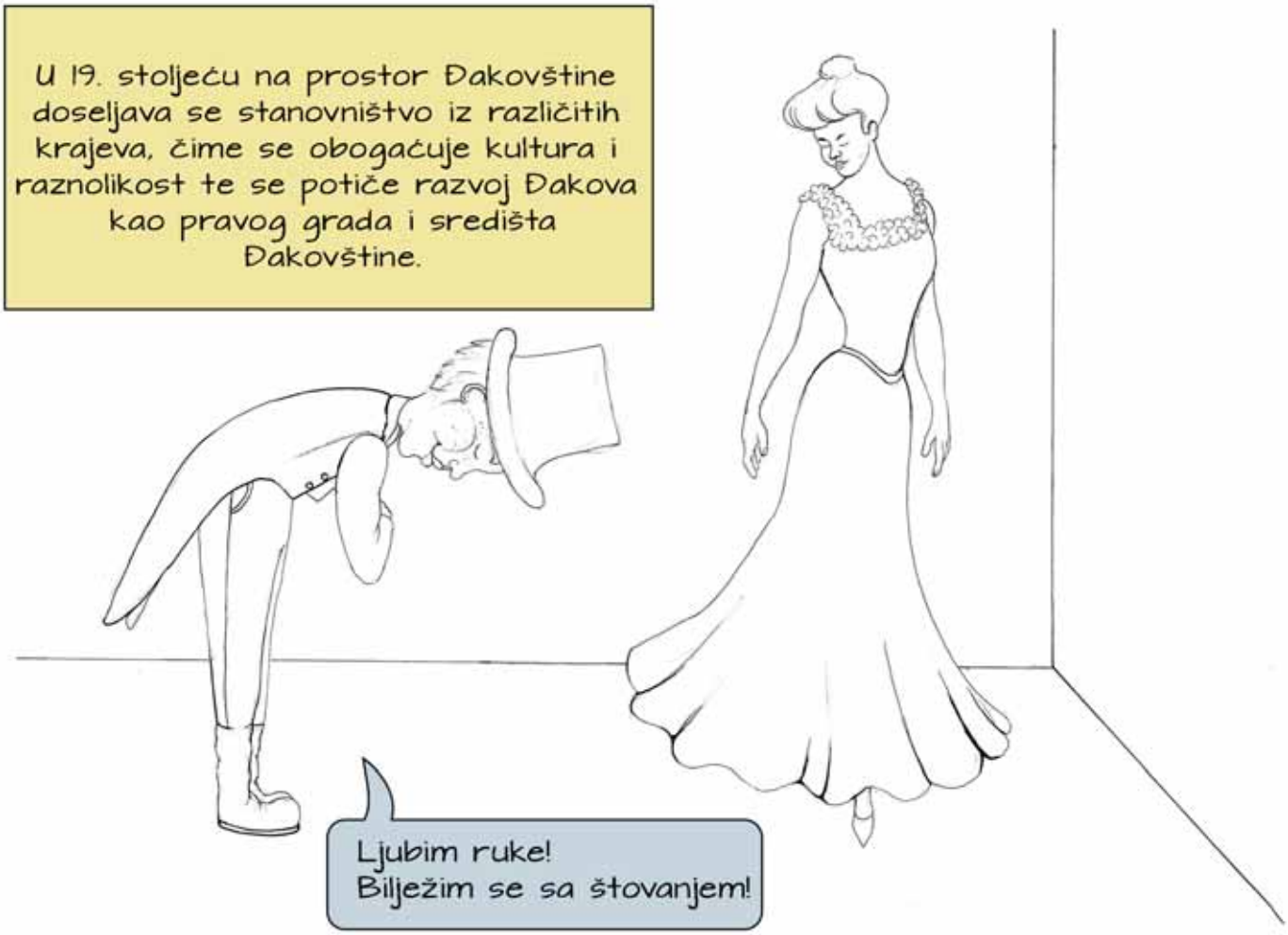

Ovako je Đakovo izgledalo 1913. godine

Na slici je prikazana sinagoga koja se nalazila u današnjoj Frankopanskoj ulici.
Kako se zove religija čiji se pripadnici mole u sinagogama?

_____

Đakovo je bilo idealno mjesto gdje su se nastanili različiti obrtnici, koji su izrađivali proizvode za stanovništvo.

Tako su ovdje imali svoje radnje kovači, remenari, krojači, cipelari, stolari, lončari, pekari, mesari, dimnjačari, zidari, mlinari i mnogi drugi!

MAISTORSKI LIST.

Obrtnici su se udruživali u udruge koje se zovu CEHOVI. Takve udruge su imale zakone, zapisnike, pravila i dokumente, a sve to što je bilo važno čuvalo se u škrinjama koje su se zvale CEHOVSKE LADICE. Ladice su bile zapečačene kako ih ne bi mogao bilo tko otvarati ili uzimati iz njih važne dokumente. Potraži tragove crvenog pečata na našim škrinjama u postavu!

A sad detektivski posao! Postojala su dva ceha u Đakovštini. Jedan se zvao Nimecki (njemački) a drugi Ilirski. Pokušaj otkriti iz teksta u postavu odakle su bili njihovi članovi i smjestite ih u odgovarajuće ladice

Obrtnici koji žive i rade u Đakovu

Obrtnici iz okolnih sela

Od 1872. godine u Đakovu postoji i DOBROVOLJNO VATROGAŠNO DRUŠTVO koje se bavi pomaganjem građanima u obrani od požara i ostalih nepogoda.

Odlična mi je ova ukrašena kaciga, ali nju su naši vatrogasci nosili samo u svečanim prilikama, nikako pri gašenju požara!

U Đakovu su postojala i različita društva pa je tako 1863. godine osnovano pjevačko društvo SKLAD. Pokušaj otkriti ime drugog pjevačkog društva koje je osnovano 1896. godine

_____

U drugoj polovici 19. stoljeća u Đakovu postoje svakojake obrazovne institucije: vrtići, škole i fakultet! Nije bilo lako ići u školu prije 150 godina. Moralo se pažljivo slušati na nastavi kako bi se što više naučilo, a pisalo se na malim pločama s kredom umjesto u bilježnice. Nije bilo računala, mobitela, pa niti televizora ni radija! I knjiga je bilo jako malo!

Što misliš, kako je izgledala učionica prije 150 godina, bez televizora, računala? Kako su nastavnici poučavali djecu? Nacrtaj!

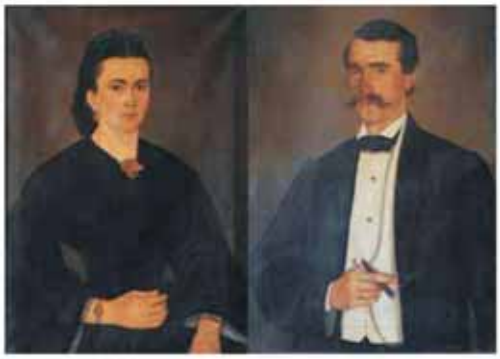

Sada te molimo da se prisjetiš kako izgleda prosječni dnevni boravak? Jesi?

Zavirimo na kratko u jedan dnevni boravak iz 19. stoljeća.
Pozdravimo vlasnike, gospodina i gospođu

_____

(pronađi prezime na natpisu kraj sobe)

Primjećujete li da nedostaju neki predmeti koje danas imamo u svojim dnevnim sobama, kao televizor ili računalo? Tako je, u 19. stoljeću toga još nije bilo, pa su se naši sugrađani morali zabavljati na drugi način: možda čitanjem knjiga ili sviranjem!

Ovakav namještaj pripada stilu koji se zove BIDERMAJER, a soba se nije zvala dnevna soba ili dnevni boravak, nego SALON!

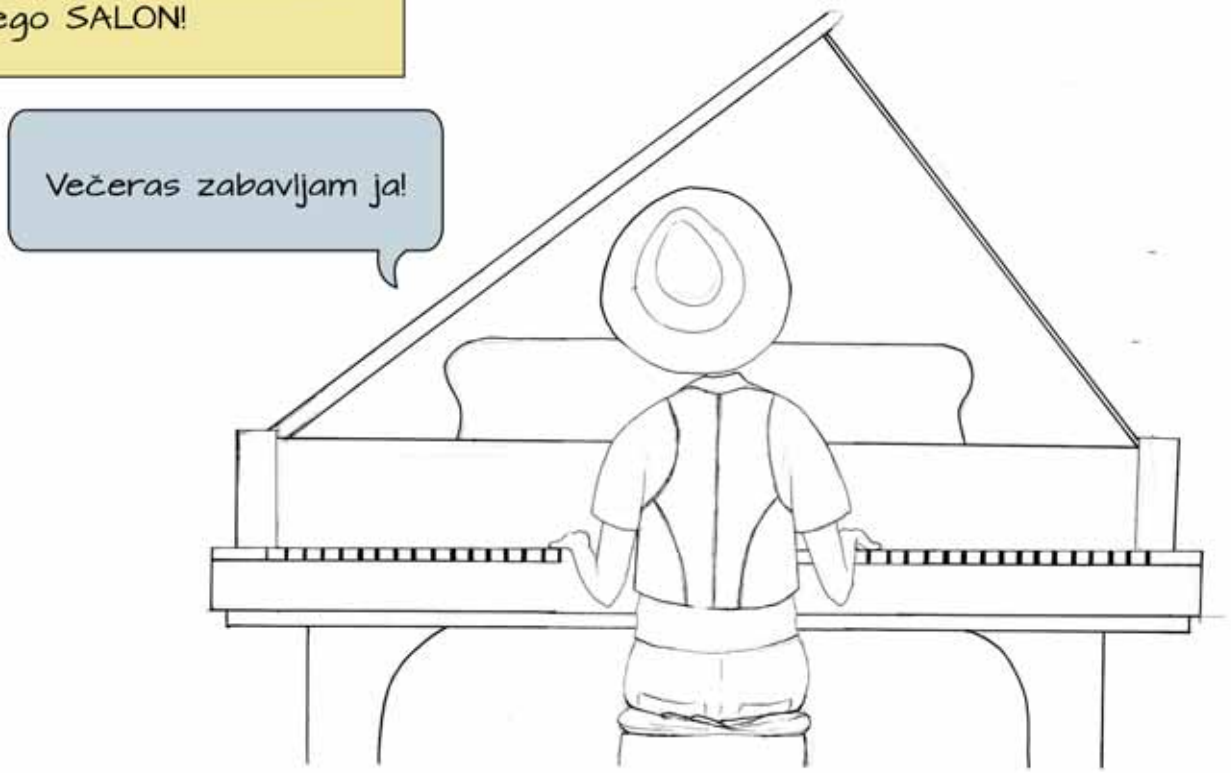

Početkom 20. stoljeća osnivaju se različita društva u Đakovu, koja se bave sportom, kulturom, ali i politikom. Jedno takvo društvo je i HRVATSKI SOKOL. Osim njega postojalo je još jedno slično društvo koje je također nazvano po jednoj ptici.

Pronađi u tekstu postava o kojoj je to ptici riječ?

Javne vježbe u Strossmayerovom parku

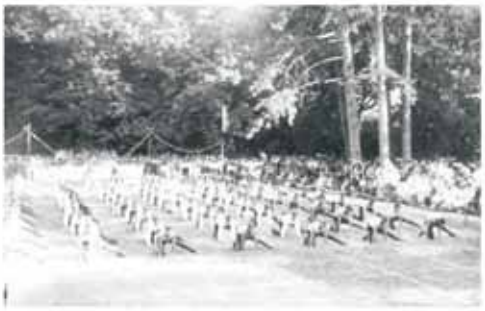

Hrvatski (katolički) orao

Hrvatski sokol

Naravno da su i tadašnji Đakovčani voljeli sportove!
Ako nisu aktivno igrali, aktivno su navijali!
Uz pomoć slika iz postava poveži sportove koji su bili popularni u Đakovu početkom 20. stoljeća!

HAZENA

TENIS

NOGOMET

I tako smo šetajući se stigli do kraja 20. stoljeća.
Samo tridesetak godina nas dijeli od sadašnjosti!
Ulazimo u posljednju prostoriju koja je posvećena ratnim zbivanjima na prostoru Đakovštine devedesetih godina prošloga stoljeća.

Znaš li kako se zove taj rat?

U Domovinskom ratu sudjelovali su brojni naši sugrađani, koji su se organizirali unutar Hrvatske vojske u različite odrede, bojne i brigade. Na zidu ove prostorije možeš vidjeti oznake koje su bile prišivene na njihovim odorama.

Na svakoj slici nedostaje dio koji upotpunjuje zaštitni znak oznake. Možeš li nadopuniti dijelove koji nedostaju?

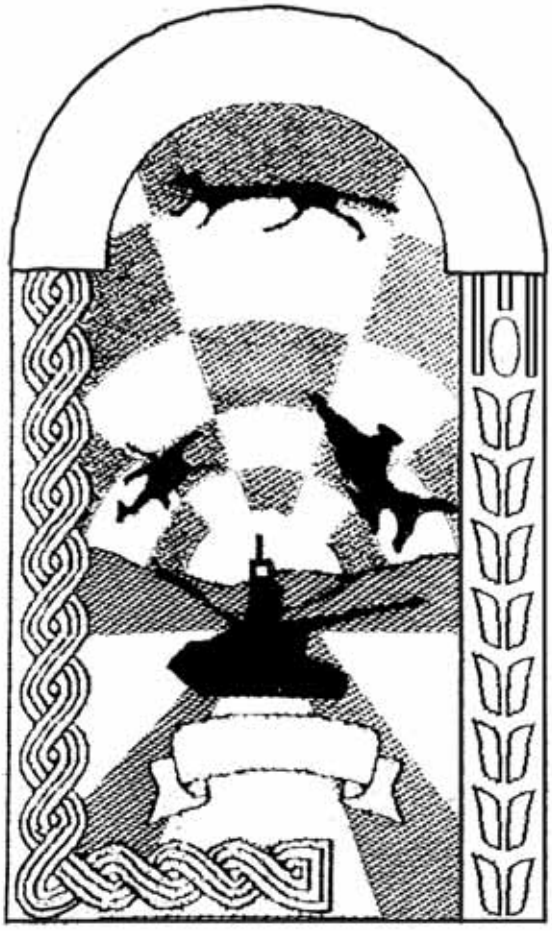

Vrijeme je da naučimo nešto i o spomenicima koji se nalaze u Đakovu!
Poveži slike sa tekstovima!

BISTA FRANJE TUĐMANA

SPOMENIK ŽRTVAMA KOMUNIZMA

SPOMENIK LUKI BOTIĆU

SPOMENIK IVE LOLE RIBARA

SPOMENIK ŽIDOVSKIM ŽRTVAMA

BISTA STJEPANA RADIĆA

SPOMENIK BISKUPA J.J. STROSSMAYERA

SPOMENIK DOMOVINSKOM RATU

ETNOGRAFSKI POSTAV

Etnologija je znanost koja proučava način života i kulturu ljudi. Etnologe najčešće zanima način života ljudi na selu: kuće, poljoprivreda, stočarstvo, vinogradarstvo, hrana i piće, obrti, namještaj, umjetnost, odjeća i obuća, običaji, igre, pjesme i ples, religija i vjerovanja i još puno toga.

Ragovor s kazivačima je jako bitan u etnologiji. KAZIVAČI su osobe koje znaju kako se nekada živjelo, a etnolog to onda zapisuje, snima i slika, kako bi ostalo trajno zabilježeno!

Pa hajdemo se onda malo prošetati prošlošću đakovačkih sela!

Svaka kuća je imala ovakvu jednu drvenu spravu. Ta drvena sprava zove se tkalački stan. Ljudi prije nisu mogli otići u trgovinu i izabrati odjeću koja im se sviđa i kupiti. Oni su svoju odjeću morali sami raditi!

I to ne samo sašiti, morali su posaditi biljku (lan i konoplja) od koje su onda sami pravili niti/konce od kojih su pravili platno koje su tek onda šivali u odjeću.

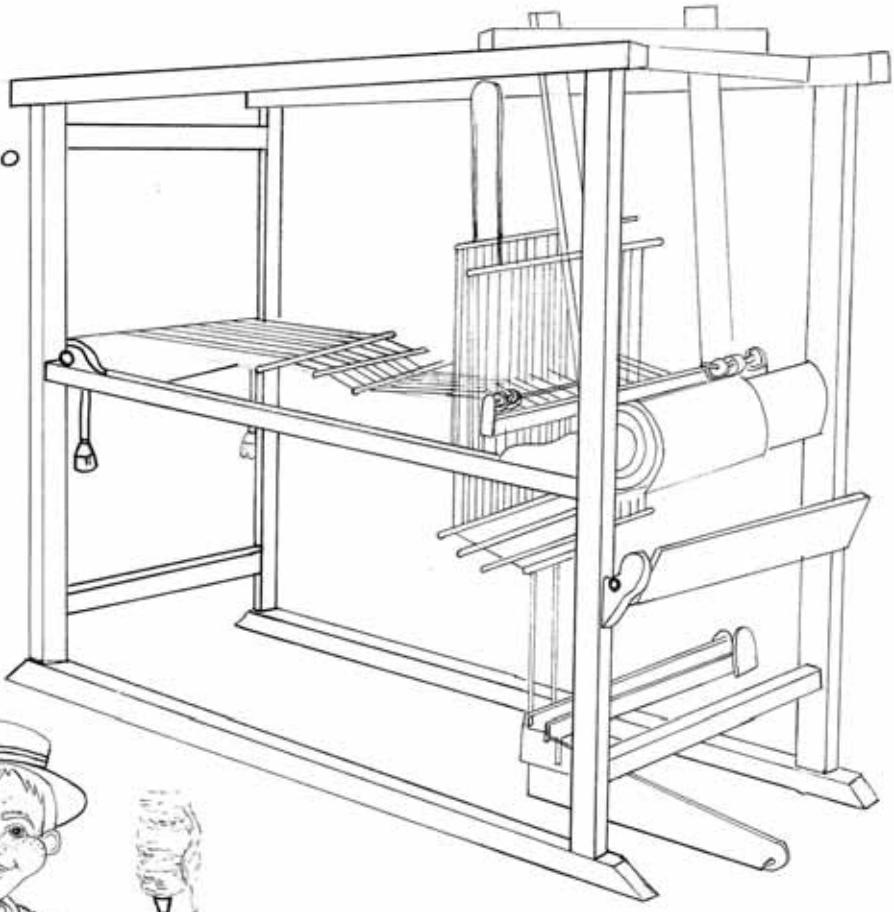

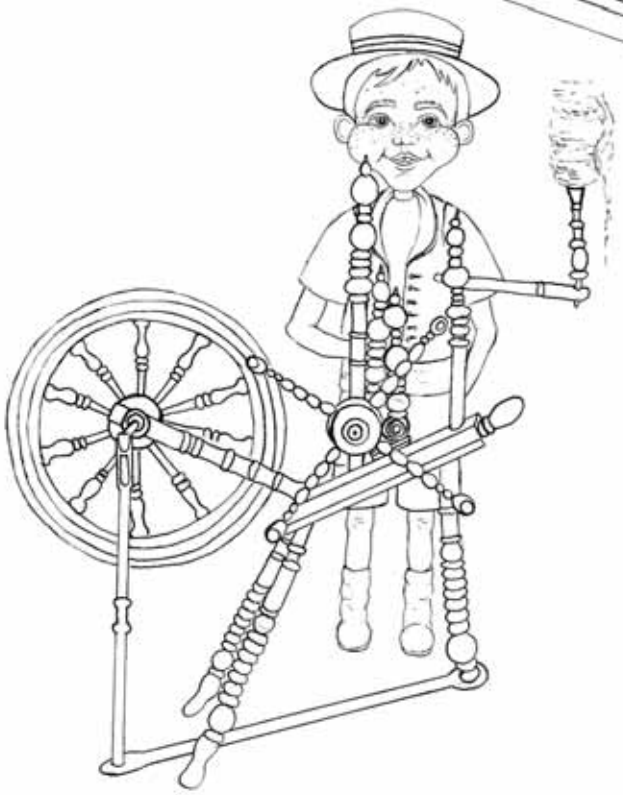

Dugotrajan je proces od sadnje do gotovog proizvoda, ali pomoću trlice, grebena, vitlića, kolovrata, preslice i vretena od biljaka su se dobivale niti. Osim biljnih niti, prele su se i niti životinjskog podrijetla, najčešće od ovčje vune.

Komadi platna dobiveni na tkalačkom stanu spajaju se jedan s drugim takvi pravokutni kakvi jesu. Samo se dužina prilagodi pojedinoj osobi. Naravno, odjeću su i ukrašavali bijelim koncem, pamučnom ili vunenom pređicom (debljim koncem) u boji, svilom, metalnom niti zlatne boje ili šarenim perlicama (đendar). Danas tu odjeću nazivamo narodnim nošnjama.

Lan

Konoplja

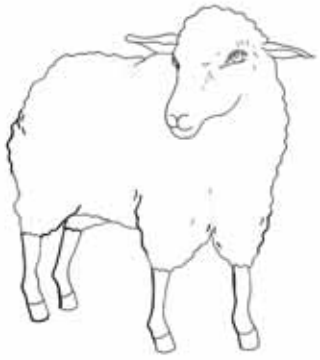

Ovca

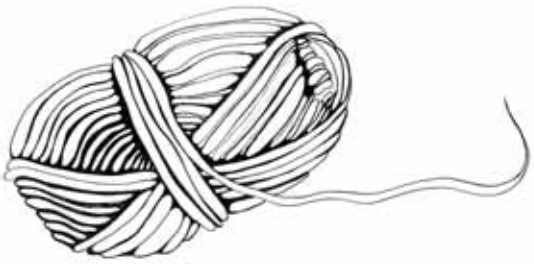

Dudov svilac

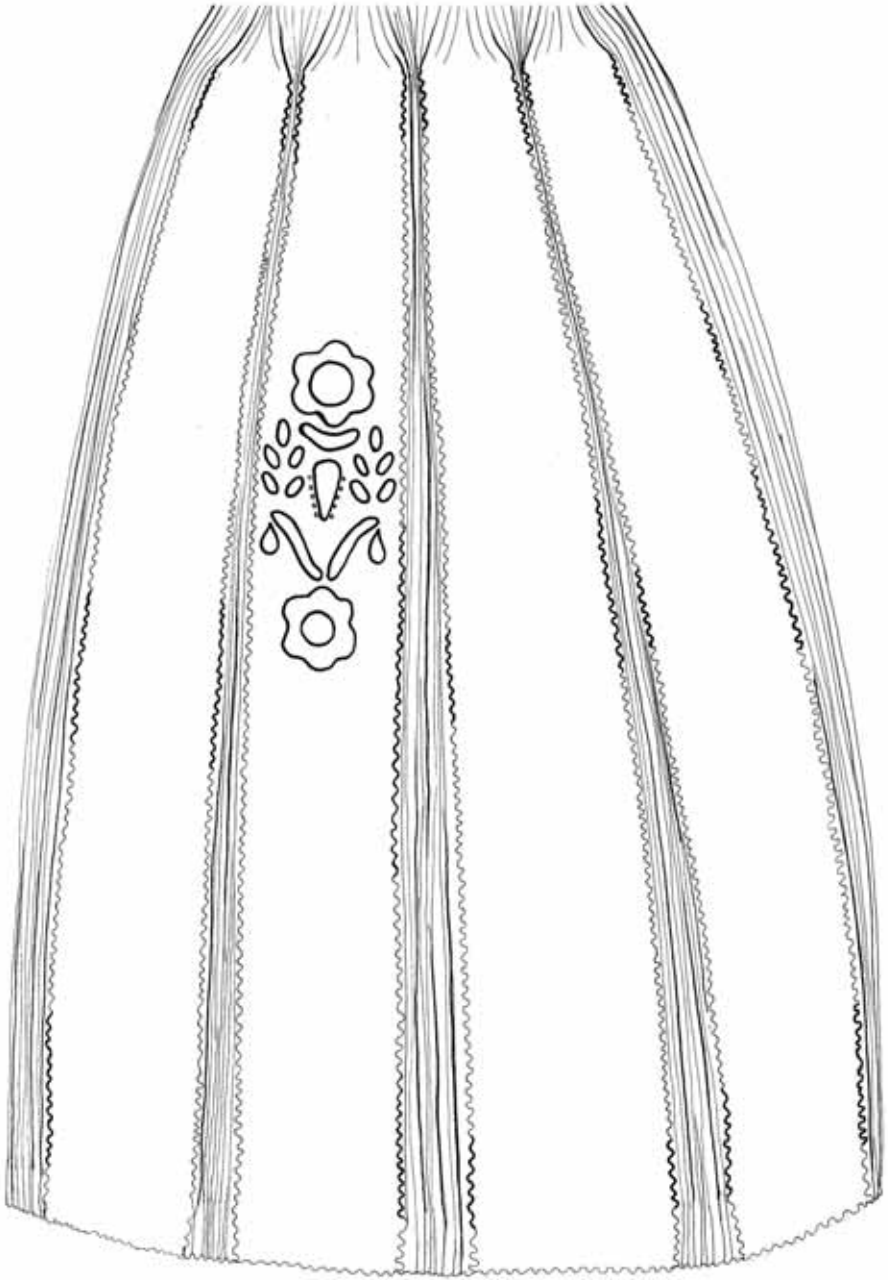

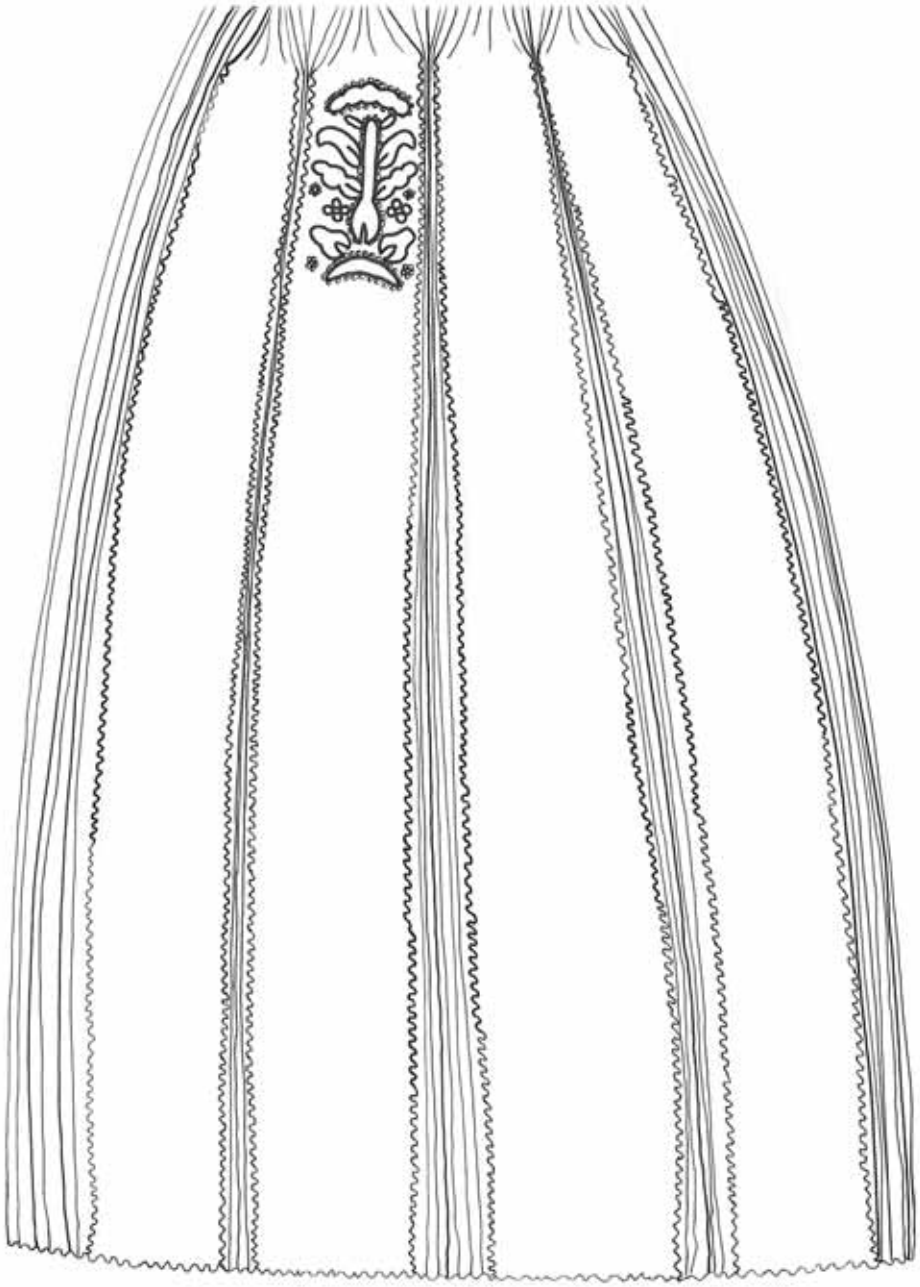

Možeš li završiti započeti niz ukrasa na rubinama? Jedna je ukrašena vunom, jedna zlatom, jedna svilom, a jedna đendarom!

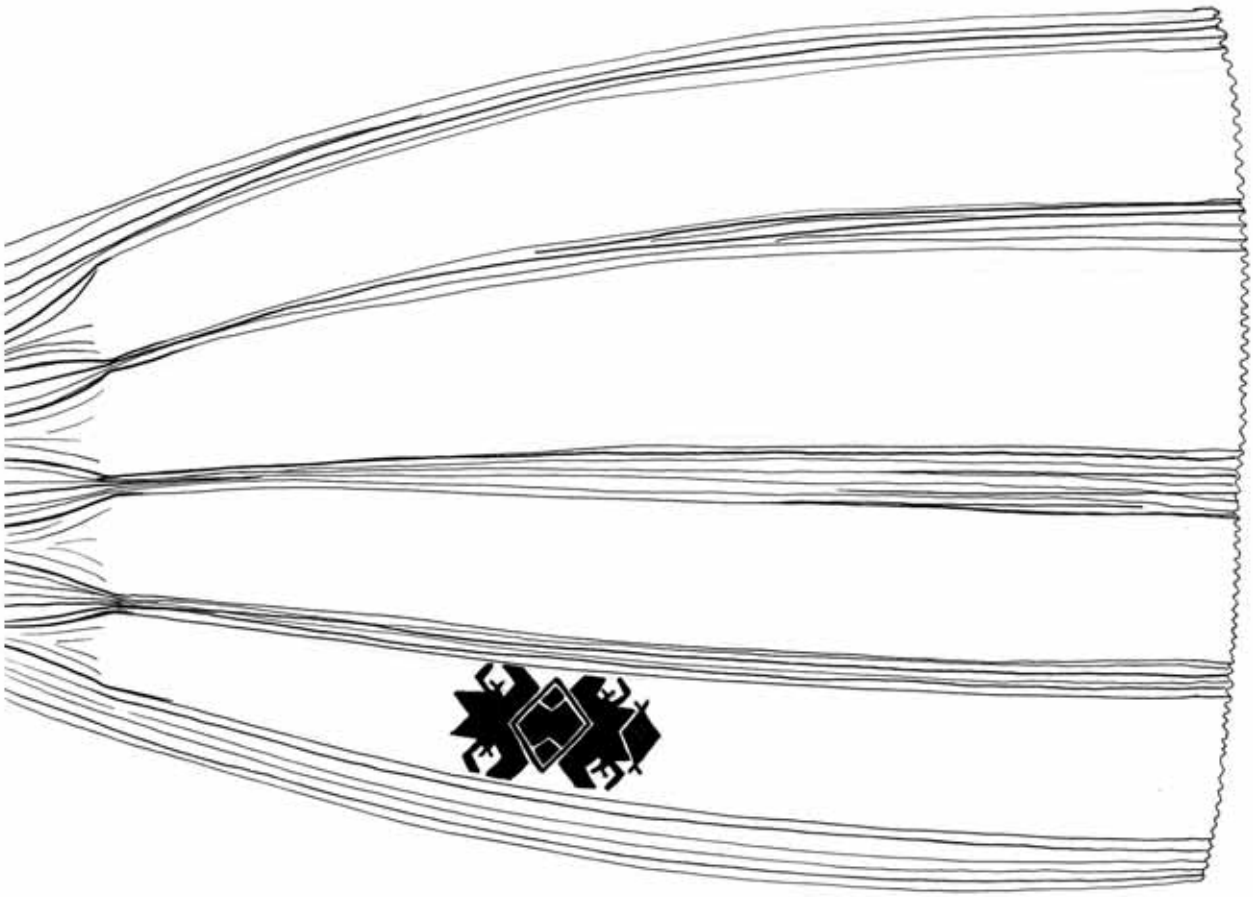

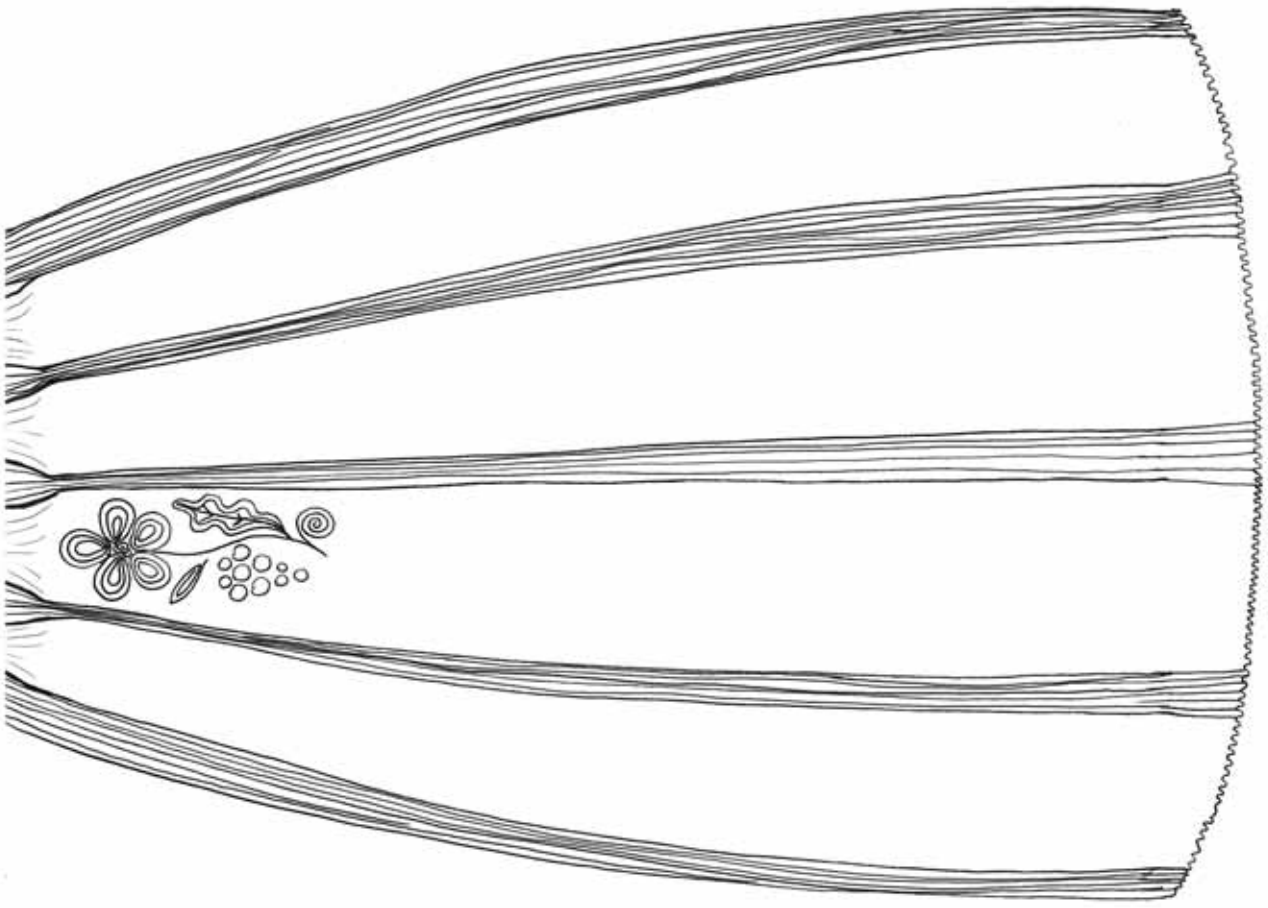

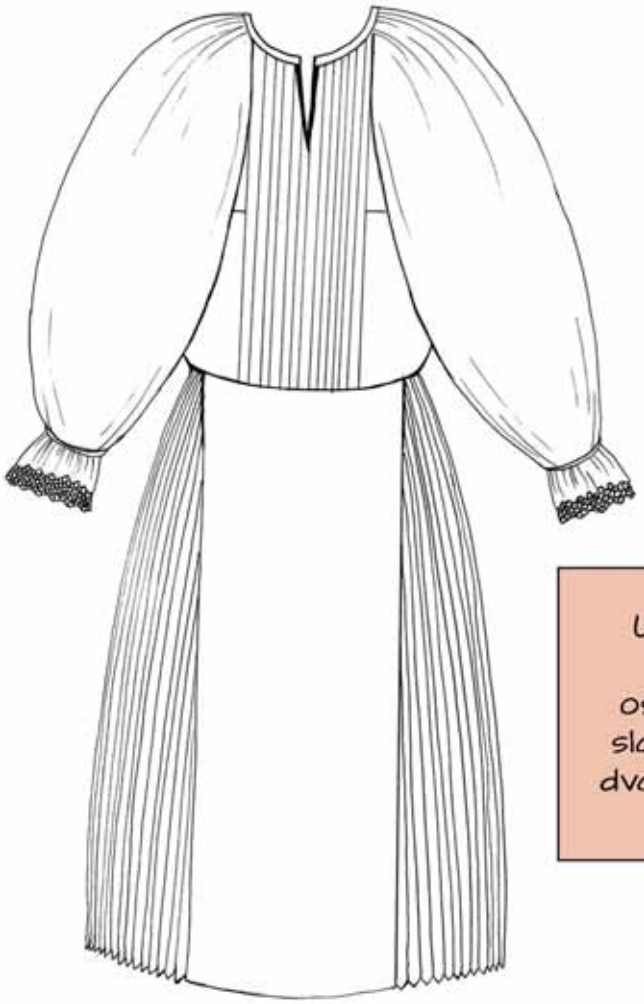

U paorskom dijelu Đakovštine je ženska haljina, zvana rubina, ostala jednodijelna. U svim ostalim slavonskim selima razdvojena je na dva dijela: košulju ili oplećak i suknju ili rubinu.

Muška nošnja se sastoji od košulje ili rubine, hlača ili gaća i prsluka.
Svakodnevna je jednostavna, a svečane su se još ukrašavale zlatom.

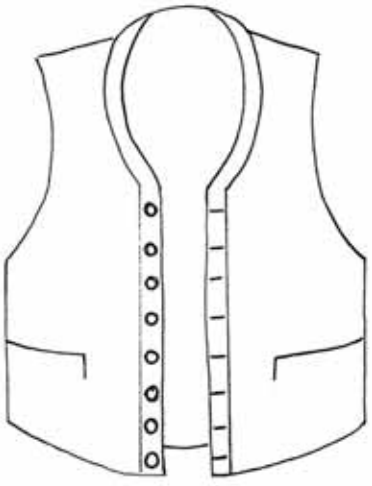

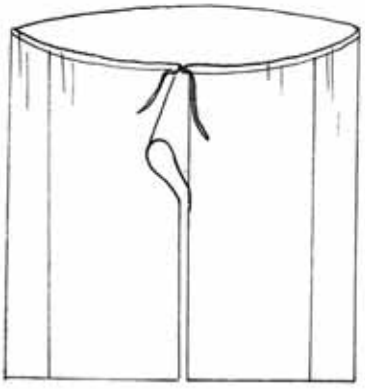

I danas u nekim selima još stoje ovakve kuće. Nisu imale hodnik, nego se izlazilo van na trijem da bi se ušlo u sobu. U prvom dvorištu (avliji) su imali ambar, bunar, krušnu peć i čardak. U stražnjem, odvojenom dijelu dvorišta su se nalazili svinjac, štala, mali vrt i đubrište.

A gdje im je kupaonica? Kadu/tuš nisu imali, a zahod (WC) je bila mala drvena kućica na kraju dvorišta.

U kući je često živjelo više generacija jedne obitelji: baka i djed, svi oženjeni sinovi sa ženama i djecom. Takve velike obitelji su se zvale zadružne obitelji jer su sve zajedno radili i dijelili.

LJELJE

Ljelja je glavni lik proljetnog djevojačkog ophoda u selima Đakovštine, koji se odvijao na blagdan Duhova, 50 dana nakon Uskrsa.
U ovom običaju sudjeluju djevojke od 13. do 24. godine, a u pratnji su im momci u ulogama prosjaka i gajdaša.
Djevojke su podijeljene na kraljeve i kraljice: kraljice na glavi nose bijele voštane vijence, a kraljevi bogato ukrašene kape i u ruci nose mačeve, tzv. sablje.
Ljelje obilaze selo, uđu u dvorište domaćina koji ih očekuju i onda tamo izvode ritualni ples sa sabljama, pjevajući posebne pjesme.

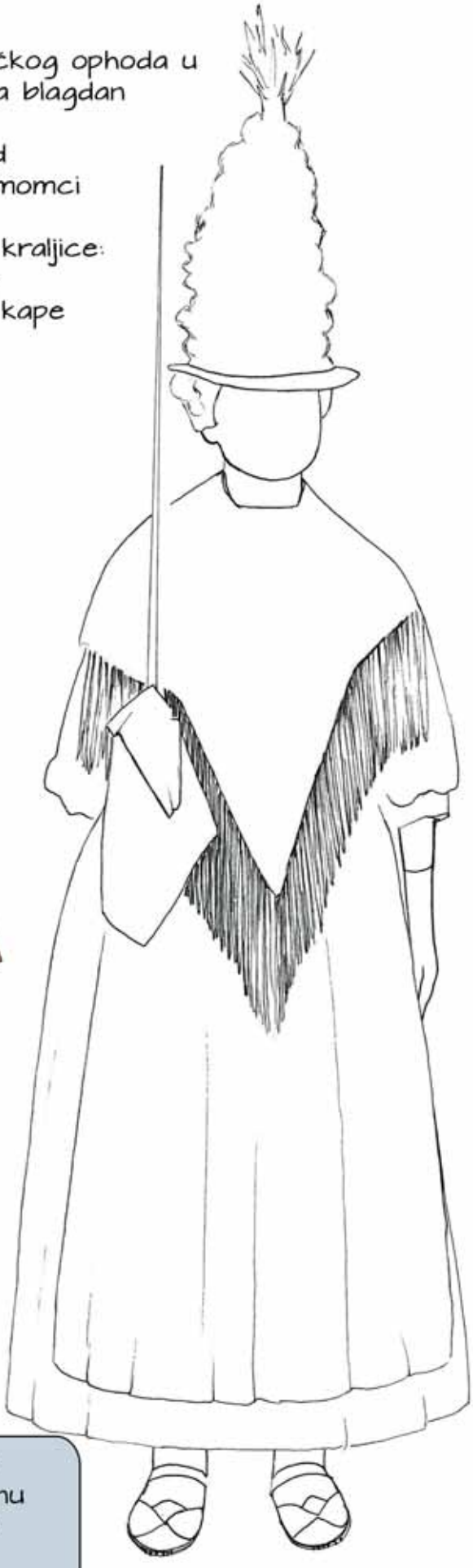

Mi idemo ljeljo, mi idemo kralju, ljeljo

Od dvora do dvora, od dvora do dvora, ljeljo

Do careva stola, do careva stola, ljeljo...

Oboji ljelju po svojoj želji!

Jeste li znali da su ljelje iz Gorjana upisane na UNESCO Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva 2009. godine?
To je vrlo važan događaj za ovaj običaj!

ŠOKAČKA KUĆA

U tipičnim seoskim kućama jedna soba je uvijek bila najbogatije i najljepše »spremljena". Unutra je bio specifično uređen krevet s puno jastuka te ostali drveni namještaj, koji se mogao naći gotovo u svakoj šokačkoj kući u Đakovštini.

Možeš li sve stvari spremiti u škrinju?

OBIČAJI

Običaji su im bili jako važni. Imali su običaje vezane uz gotovo sve događaje u životu, ali i tijekom godine.

Udat ću se i ja ovog ljeta, nek' i moja mama ima zeta!

O, Majko sveta Dragotinska, na ovom mjestu milosti pridigni svakog kad je slab jačaj nas Kristom. On je spas!

Nadgrobni spomenici

U Đakovštini su se još sredinom 20. stoljeća na grobljima mogli pronaći križevi koji su označavali muške ili ženske grobove. Ako je pokojnik muškarac, križ je imao buzdovan i helebardu (ratničko oružje), a ako je žena onda je križ imao preslicu i vreteno.

Što mislite, koji dan u godini je prikazan na slici?

Što se sve krije u slami?

Imaju li oni bor? Kako su ga okitili?

BOŽIĆ

Ova obitelj na prethodnoj stranici se okupila na Badnju večer.
I njima je Božić bio veliki događaj kojeg su s radošću nestrpljivo očekivali.
Otac bi na Badnju večer unio slamu te je stavio pod stol.
Na stol se postavljalo nekoliko vlati slame u obliku križa, a u slami pod stolom bili su skriveni orasi i jabuke, koje su djeca, igrajući se, tražila. Badnja večera sastojala se od različitih jela, ali posebno mjesto zauzimao je božićni kruh, koji je bio ukrašen figurama od tijesta: sunce, mjesec, zvijezde; žito, kosac ili orač; a našle su se tu i životinje: krmača s prascima, krava, pčele...

Dolazilo se u goste i
čestitalo Badnjak:
»Hvaljen Isus, čestitam vam Badnjak,
Adama i Evu.
Kucilo se, macilo se, prasilo se,
janjilo se, jarilo se,
ždribilo se, kotilo se,
leglo se. Koliko ima na nebu
zvizdica, toliko bilo u domu pilića!"

P N O A K R

I oni su šarali jaja za Uskrs, ali su njihove pisanice izgledale drugačije od naših. Šarale su se pčelinjim voskom (svilopis), omatanjem vunice ili svile (krpana) ili kuhanjem u lukovici.

L O S I P S V I S

Premetanjem slova otkrij kako je koja pisanica ukrašena!

Ovu pisanicu možeš ukrasiti po svojoj želji!

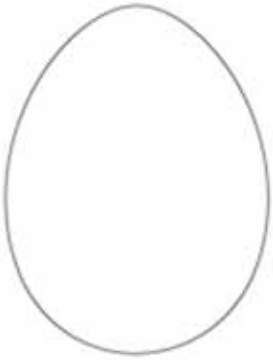

KUHINJA!

Naši predci su puno radili pa su, naravno, morali i jesti!
No, već možete pretpostaviti da je i to bilo malo drugačije nego danas. Svo posuđe je bilo od prirodnih materijala: drveta ili gline. U drvenim kopanjama (koritima) se mijesilo, glinenim kalupima peklo, u glinenim ćupovima se čuvao pekmez, a iz okruglastih glinenih koršova se pila voda!

KALUP

KORŠOV

KOPANJA

ĆUP

Prepoznaješ li koja je od ovih posuda glineni kalup, koja koršov, koja ćup, a koja kopanja?

GOSPODARSTVO

Ljudi su bili jako vezani uz poljoprivredu i stočarstvo. Đakovština je poznata i po vinogradima, vinskim podrumima i vrhunskim vinima. U gradu Đakovu se nalazi Državna ergela lipicanaca, a da su im konji bili izrazito važne životinje možemo čuti u brojnim pjesmama.

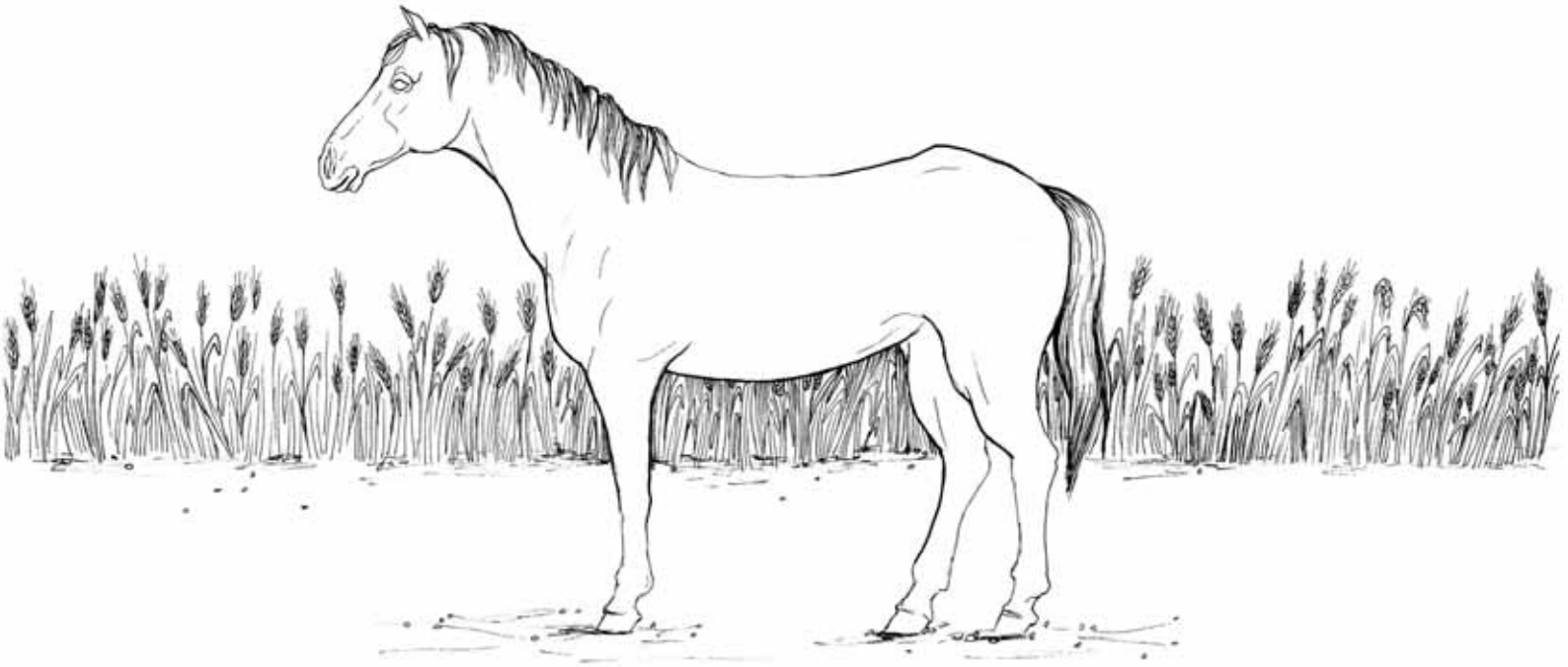

SRP	HOBL	KLEPKA	BAČVA
Služio za rezanje žita	Služio za obrađivanje drveta	Služila za lakše pronalaženje krava na paši	Služila za čuvanje vina

Prepoznaješ li ove biljke?

KUKURUZ

ZOB

SIJENO

ŽITO

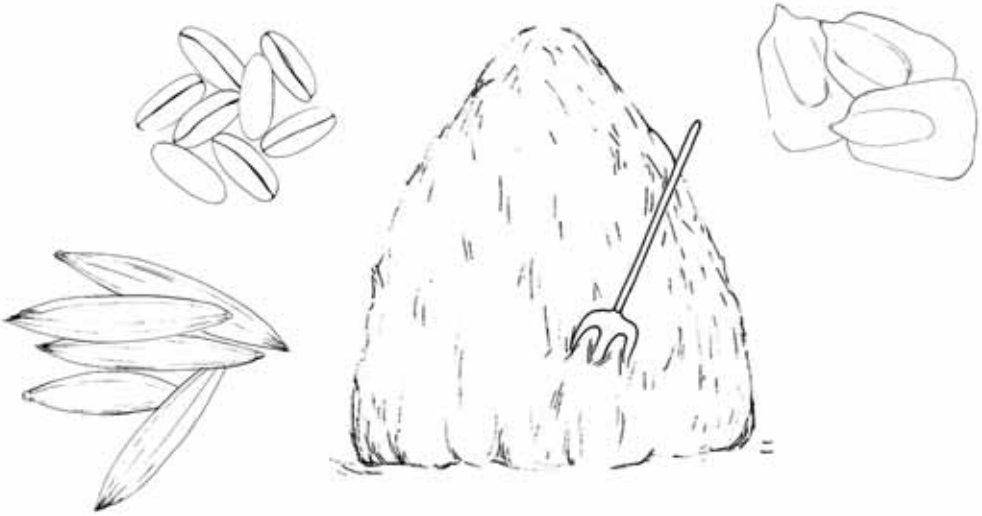

Slavonija je jako bogata običajima i posebnim ljepotama. Jednom godišnje se ljudi skupljaju u Đakovu, srcu Slavonije zbog Đakovačkih vezova. Đakovački vezovi su međunarodna manifestacija koja se prvi puta održala 1967. godine. Svake godine se prvi tjedan u srpnju ovdje skupi jako puno ljudi koji dođu uživati u ljepoti narodnih običaja, pjesmi, plesu i nošnjama.

Imaš li ti neku posebnu uspomenu s Đakovačkih vezova?

Nacrtaj što ti se najviše svidjelo!

T	M	V	I	T	R	I	N	A	M	U	Z	E	J
R	P	R	O	Š	L	O	S	T	K	U	Ć	A	K
A	Đ	A	K	O	V	O	N	O	Š	N	J	A	U
D	B	U	D	R	O	V	C	I	U	Z	K	S	L
I	E	T	N	O	L	O	G	I	J	A	I	E	T
C	E	S	E	M	E	L	J	C	I	J	P	L	U
I	Đ	B	A	Š	T	I	N	A	A	K	O	O	R
J	V	G	O	R	J	A	N	I	Š	T	I	N	A
A	E	D	R	E	N	J	E	L	J	E	L	J	A

Pojmovi:

MUZEJ

KULTURA

VITRINA

BAŠTINA

ĐAKOVO

NOŠNJA

PROŠLOST

TRADICIJA

BUDROVCI

DRENJE

SEMELJCI

LJELJA

GORJANI

KUĆA

ETNOLOGIJA

SELO

KIP

ZAOKRUŽI PREOSTALA SLOVA I NAPIŠI RJEŠENJE:

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Korak po korak, obišli smo cijeli Muzej Đakovštine. Nadamo se da ti je ovaj vodič pomogao naučiti nove i zanimljive stvari o Đakovu i Đakovštini!

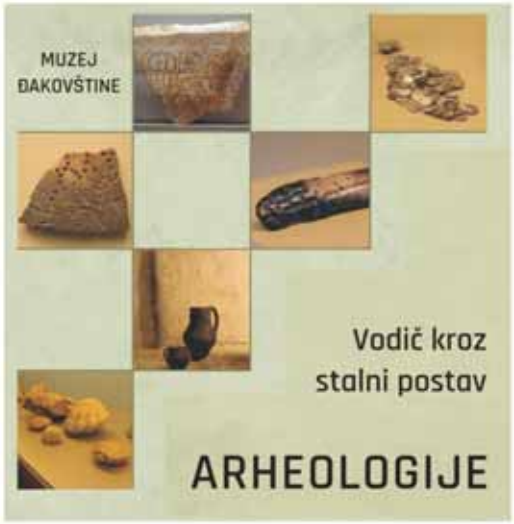

Na našoj muzejskoj web stranici možeš besplatno prelistati ove tri knjige u kojima se kriju gotovo svi odgovori na pitanja s prethodnih stranica:

http://muzej-djakovstine.hr/kategorija/knjige/

Sada vjerojatno shvaćaš zašto se samo neki predmeti čuvaju u muzeju i da se moraju zaštititi staklenim vitrinama od krađe, prljavštine i različitih nezgoda. Ali, znaš i da te predmete uvijek možeš doći pogledati i proučiti ih!

Na sljedećoj stranici nacrtaj predmete koji su ti se najviše svidjeli u našim stalnim postavima ili jednostavno nacrtaj predmete za koje misliš da bi se trebali naći u tvom malom muzeju.

Posjeti nas opet!

Vidimo se u Muzeju Đakovštine :)

MOJ MALI MUZEJ
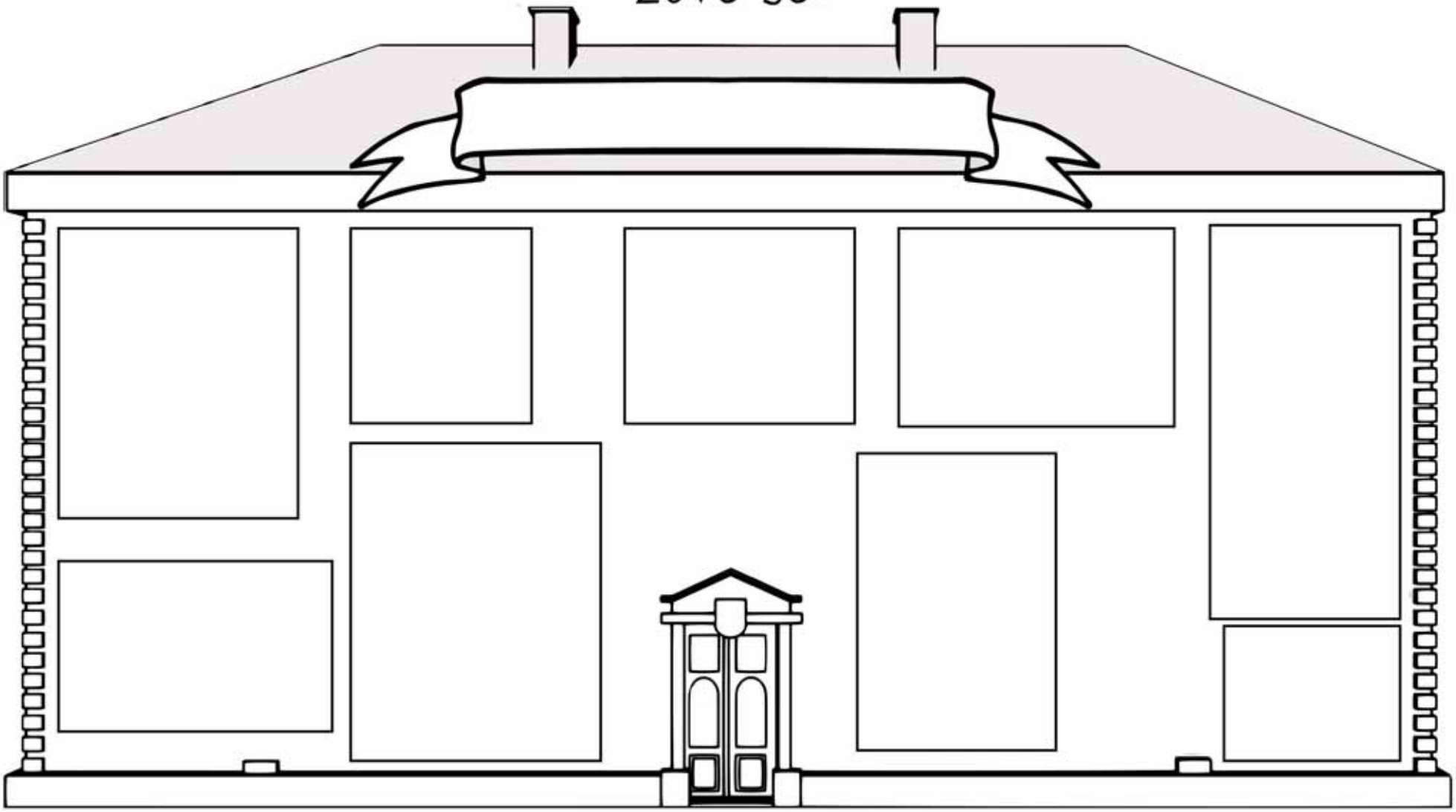
zove se: